

HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN TOHTORIT TYÖELÄMÄSSÄ

Anu H. Bask

Susanna A. Sairanen

Anu H. Bask – Susanna A. Sairanen

HELSINGIN
KAUPPAKORKEAKOULUN
TOHTORIT TYÖELÄMÄSSÄ

Julkaisija
Helsingin kauppakorkeakoulu
Tohtorikoulutuskeskus
Postiosoite:
PL 1210, 00101 Helsinki
Käyntiosoite:
HTC Pinta, Tammasaarenkatu 3 00180 Helsinki

Anu H. Bask (abask@hse.fi)
Susanna A. Sairanen (sairanen@hse.fi)
Helsingin kauppakorkeakoulu

Kannen kuvat
Vasemmalla: HKKK:n promootio 1981
Oikealla: HKKK:n tohtori, professori Jyrki Wallenius

© Anu H. Bask, Susanna A. Sairanen ja
Helsingin kauppakorkeakoulu

ISSN 0356-889X
ISBN 951-791-991-3
ISBN 951-791-992-1 (e-versio)

Helsingin kauppakorkeakoulu -
HSE Print 2005

Saatteeksi

Tohtoreiden nopeasti kasvava määrä, tohtoritarve, tutkinnon tärkeys sekä työhön sijoittumisen mahdollisuudet ovat olleet julkisena puheenaiheena viime aikoina sekä yliopistoväen keskuudessa että lehtien palstoilla. On suositeltu, että tohtorien tarvetta ja tarkoituksenmukaista sijoittumista yhteiskunnan eri tehtäviin seurataan säännöllisesti perusteluina mm. se, että seurantaa tarvitaan koulutus- ja tiedepoliittisen päätöksenteon pohjaksi (Suomen Akatemia 2003). Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän mielestä suosituksen toteuttaminen on edelleen tärkeää ja ajankohtaista.

Vaikka tohtorin tutkintojen määrät ovat kasvussa ja niistä on keskusteltu runsaasti, tiedetään käytännössä suhteellisen vähän esimerkiksi kauppatieteellisen alan tohtorien sijoittumisesta työmarkkinoille, tutkinnon vaikutuksesta työelämään ja uraan.

Useasta perustellusta syystä teimme selvityksen Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden sijoittumisesta työelämään sekä tutkinnon vaikutuksesta työtehtäviin. Kyselyä valmisteltiin keväällä ja kesällä 2004 ja se lähetettiin elokuussa 2004. Kyselyn suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Helsingin kauppakorkeakoulun Tohtorikoulutuskeskus.

Kuten monissa muissakin yliopistoissa, Helsingin kauppakorkeakoulussa (HKKK) tohtorimäärät ovat kasvaneet viime vuosina nopeasti. Kaiken kaikkiaan HKKK:sta oli elokuun alkuun 2004 mennessä valmistunut 234 tohtoria. Heistä 221 on suorittanut kauppatieteiden tohtorin ja 13 filosofian tohtorin tutkinnon. Valtakunnan tasoon verrattaessa HKKK:sta valmistuu vuosittain keskimäärin 30 % kauppatieteellisen alan tohtoreista.

Tietojemme mukaan tämä tohtoreiden työelämään liittyvä raportti näyttäisi olevan kauppatieteellisellä alalla sekä vastaajamäärältään suurin että laajin yliopistokohtainen tohtoreiden työelämää käsittelevä raportti. Uskomme, että tieto HKKK:n tohtoreiden työelämään sijoittumisesta ei ole arvokasta pelkästään HKKK:lle ja kauppatieteelliselle alalle vaan myös laajemminkin.

Tohtorikoulutuskeskus kiittää kaikkia kyselyyn vastanneita Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneita tohtoreita.

Anu H. Bask
jatkokoulutusohjelman koordinaattori, Tohtorikoulutuskeskus

Susanna A. Sairanen
suunnittelija, Tohtorikoulutuskeskus

SISÄLLYSLUETTELO

YHTEENVETO JA KESKEISET HAVAINNOT	1
TOHTORIKOULUTUKSEN HISTORIA HKKK:SSA	5
Pohjoismaisen kauppakorkeakouluhistorian ensimmäinen väitös Helsingin kauppakorkeakoulusta	5
HKKK kauppatieteellisen alan tohtorikoulutuksen johtava edelläkävijä	6
Kasvanut panostus tohtorikoulutukseen näkyvä valmistuneiden määrässä	8
Valtakunnallisesti merkittävä tohtorikouluttaja	9
Kasvavaa julkista tunnustusta	10
Arvostettu toimija kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa	11
PERUSTIETOJA TOHTORIKYSELYYN VASTANNEISTA	13
Tutkimusjoukkona HKKK:n tohtorit	13
Vastausprosentti hyvä	14
Vastaaajien valmistumisaikojen mediaani vuosi 1997	15
Tohtorin tutkinnon suorittamiseen käytetty aika ja valmistumisikä	16
Mistä motivaatio tohtorin tutkinnon suorittamiseen	16
Dosenttina toimiminen	17
TOHTORIEN TYÖLLISYYSTILANNE	19
Työtilanne päätoimen osalta	20
Tohtorien sijoittuminen julkiselle ja yksityiselle sektorille	22
Tohtorien työtehtävien kesto	28
Palkkatiedot	29
Ensimmäinen työpaikka tohtoriksi valmistumisen jälkeen	32
Sektorien välinen liikkuvuus	34
Työhistoria tohtorin tutkinnon jälkeen vuosissa	34
Tohtorit kansainvälisissä tehtävissä	35
TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS URAAN JA PALKKKAAN	37
Tarvitaanko tohtorin tutkintoa työtehtävissä	38
Arvostetaanko tohtorin tutkintoa	39
Onko tohtorin tutkinto vaikuttanut uravaihtoehtoihin ja työnkuvaan	40
Onko tohtorin tutkinto antanut valmiuksia työuralle	41
Onko tutkinto vaikuttanut palkkaan	42
Onko tohtorin tutkinnosta ollut etua tai haittaa työnhaussa	44
ONKO TOHTOREITA LIIKAA	47
TOHTORIOHJELMAN LISÄKSI TEOLLISUUSTOHTORIOHJELMA?	49
KIINNOSTUS TOHTORIALUMNITOIMINTAAN	51
YHTEENVETO	53
LÄHTEET	57

LIITE: kysely HKKK:sta valmistuneille tohtoreille

KUVIOT:

KUVIO 1. Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneet tohtorit 1980-2004	8
KUVIO 2. Dosenttina toimiminen eri yliopistoissa	18
KUVIO 3. Kyselyyn vastanneiden työtilanne päätoimen osalta	20
KUVIO 4. Julkisella sektorilla toimivien sijoittuminen	25
KUVIO 5. Julkisella sektorilla toimivien asema	25
KUVIO 6. Yksityisellä sektorilla toimivien sijoittuminen	26
KUVIO 7. Yksityisellä sektorilla toimivien asema	27
KUVIO 8. Työnantajan henkilöstömäärä, yksityinen sektori	27
KUVIO 9. Työnantajan toimiala, yksityinen sektori	28
KUVIO 10. Tehtävien kesto sukupuolen perusteella	29
KUVIO 11. Tehtävien kesto valmistumisvuoden perusteella	29
KUVIO 12. Yhteenveto bruttopalkkojen keskiarvoista: HKKK:n tohtorit ja Seфе (Suomen ekonomiliitto)	31
KUVIO 13. Kyselyyn vastanneiden ensimmäinen työpaikka tohtorin tutkinnon jälkeen	32
KUVIO 14. Ensimmäinen asema, julkinen sektori	33
KUVIO 15. Ensimmäinen asema, yksityinen sektori	33

TAULUKOT:

TAULUKKO 1. Kauppatieteellisellä alalla valmistuneet tohtorit 1990-2004 (Opetusministeriön KOTA-tietokanta)	9
TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneet pääaineen mukaan	14
TAULUKKO 3. Kyselyyn vastanneiden tohtorien valmistumisvuodet	15
TAULUKKO 4. Kyselyyn vastanneiden sijoittuminen eri sektoreille	23
TAULUKKO 5. Tohtorien sijoittuminen eri sektoreille. Kooste eri yliopistojen selvityksistä	24
TAULUKKO 6. Edellyttikö työn vaatimustaso tohtorin tutkinnon antamia valmiuksia	39
TAULUKKO 7. Onko tohtorin tutkinnon suorittaneille tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja	41
TAULUKKO 8. Kyselyyn vastanneiden mielipide tutkinnon vaikutuksesta palkkakehitykseen	43
TAULUKKO 9. Kyselyyn vastanneiden mielipide tutkinnon vaikutuksesta palkkaan maistereihiin verrattuna	43
TAULUKKO 10. Kyselyyn vastanneiden mielipide kauppatieteellisen alan tohtoreiden koulutusmäärästä	48
TAULUKKO 11. Kyselyyn vastanneiden mielipide tohtoreiden koulutusmäärästä yleisesti ottaen	48
TAULUKKO 12. Kyselyyn vastanneiden mielipide teollisuustohtoriohjelman tarpeellisuudesta	49

YHTEENVETO JA KESKEISET HAVAINNOT

Helsingin kauppakorkeakoulusta oli valmistunut elokuun 2004 loppuun mennessä kaiken kaikkiaan 234 tohtoria ja kyselyn kohteena olivat kaikki HKKK:sta valmistuneet tohtorit. Tohtoreiden osoitetietoja koottiin useista eri lähteistä ja kysely lähetettiin kaikkiaan 217 HKKK:n tohtorille. Lopulliseksi tutkimusjoukoksi muodostui 214 tohtoria.

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 132 tohtoria ja kyselyn vastausprosentiksi muodostui 62 %. Kyselyyn vastanneista tohtoreista 70 % oli miehiä ja 30 % naisia. Vastaajista 49 % oli valmistunut ennen vuotta 1997 ja 51 % vuonna 1997 tai sen jälkeen.

Tietojemme mukaan tämä tohtoreiden työelämään liittyvä raportti näyttäisi olevan kauppatieteellisellä alalla sekä vastaajamäärältään suurin että laajin yliopistokohtainen tohtoreiden työelämää käsittelevä raportti.

Seuraavaan on koottu muutamia keskeisiä raportin tuloksia:

- Suomen akatemian (2003, 19) mukaan vuonna 1999 kaikista Suomen tohtoreista 80 % työskenteli valtion tai kuntien palveluksessa ja 15 % yksityisellä sektorilla. Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneet tohtorit sijoittuivat hieman tasaisemmin eri sektoreille, kun vastaajista 56 % työskenteli valtion tai kunnan palveluksessa, 65 % julkisella sektorilla kokonaisuudessaan, 26 % yksityisellä sektorilla, ja muusektorilla 9 %.
- Julkisella sektorilla työskentelevistä 75 % työskenteli yliopistossa, ja 55 % toimi vastaushetkellä professorina. Yksityisellä sektorilla työskentelevistä suurin osa toimi vastausajanhetkellä ylimmällä johtoportalla tai asiantuntijatehtävissä. Yksityisellä sektorilla toimivista 28 % kertoi tutkimuksen tai tutkimuksen johtamisen olevan keskeinen osa työtään.
- Suurin osa vastaajista oli ollut tohtorin tutkinnon jälkeen vakituisessa työssä. Keskimäärin vakituisessa työssä oli oltu noin kymmenen vuotta. Määräaikaisuus oli myös ollut osa usean vastaajan työuraa, mutta yleensä lyhyempinä jaksoina. Verrattaessa julkisella ja yksityisellä sektorilla määräaikaisissa tehtävissä vastaushetkellä työskenteleviä havaittiin, että julkisella sektorilla oli selvästi enemmän määräaikaisia työntekijöitä kuin yksityisellä (34 % vs. 3 % vastaajista).
- Kyselyyn vastanneista 2 tohtoria (1,5 %) ilmoitti olevansa vastaushetkellä työttömänä. Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden työllisyystilannetta voitaneen pitää hyvänä.
- 44 tohtoria ilmoitti toimivansa dosenttina jossakin yliopistossa, ja heistä puolet toimi dosenttina Helsingin kauppakorkeakoulussa. Dosenteista 68 % oli töissä julkisella sektorilla, 11 % yksityisellä sektorilla ja 21 % oli eläkkeellä.
- HKKK:sta valmistuneita tohtoreita voidaan pitää varsin kansainvälisinä, kun vastaajista 65 % oli ennen tohtorin tutkinnon suorittamista työskennellyt ulkomailla ja tutkinnon jälkeen puolestaan noin puolet. Vastausajankohtana ulkomailla työskenteli 8 % vastaajista.
- Keskimäärin vastaajat olivat jatkaneet opiskelua pian maisterin tutkinnon jälkeen; tohtoriopintojen aloittamiseen oli mennyt keskimäärin hieman alle neljä vuotta mediaanin ollessa tasan yksi vuosi. Tutkinnon suorittamiseen oli kulunut vastaajien oman arvion mukaan tehokasta aikaa keskimäärin hieman yli neljä vuotta.

- Kaikkien vastaajien bruttopalkkojen keskiarvo oli vastausajankohtana 5181 e/kk ja mediaani vastaavasti 4370 €/kk. Julkisen sektorin työntekijät tienasivat keskimäärin 4423 euroa kuukaudessa ja yksityisellä sektorilla 7321 euroa. Kun verrataan näitä Suomen ekonomiliiton (Sefe) vuoden 2003 tehtyyn palkkatasotutkimukseen, näyttäisi siltä, että HKKK:n tohtoreiden palkat olisivat hieman ekonomin palkkoja korkeampia.
- Enemmistö julkisella sektorilla työskentelevistä on sitä mieltä, että tohtorin tutkinto on vaikuttanut heidän palkkakehitykseensä myönteisesti ja että heidän vastausajankohdan tehtävän palkkataso on korkeampi kuin vastaavan tyypisissä tehtävissä olevilla maisterin tutkinnon suorittaneilla. Yksityisellä sektorilla työskentelevien kesken vastaavaa kollektiivista mielipidettä ei syntynyt, vaan heidän mielipiteensä kyseisten asioiden suhteen vaihtelivat.
- Kolme tärkeintä motiivia tohtorin tutkinnon suorittamiseen olivat kiinnostus tutkimustyöhön, oman itsensä kehittäminen ja tutkimusaiheen olemassaolo.
- Vastuksista kävi ilmi, että tohtorin tutkinnolla on ollut pääosin positiivinen vaikutus työuraan ja että tutkinnon antamat valmiudet ovat olleet suurelle osalle etuna niin työnhaussa kuin työtehtävien hoidossakin. Tutkinto on sekä opettanut, kehittänyt että edistänyt erilaisia työelämässä tarvittavia taitoja, kuten päättelykykyä, kokonaisuuksien hahmottamista sekä valmiutta oppia uutta. Lisäksi erityisesti julkisella sektorilla työskenteleville vastaajille tutkinto on ollut uran kannalta usein välttämätön asia. Sen sijaan mielipiteet uravaihtoehtojen riittävydestä ja tutkinnon suorittaneiden osaamisen arvostuksesta jakaantuivat voimakkaasti.
- Tohtoreilta kysyttiin mielipidettä siitä, koulutetaanko tohtoreita liikaa. Tulos oli neutraali kauppatieteellisen alan tohtoreiden kohdalla. Sen sijaan vastaajien mielestä yleisesti ottaen tohtoreita koulutetaan hieman liikaa.
- Tohtoreilta kysyttiin myös mielipidettä siihen, tarvittaisiinko nykyisen tohtoriohjelman rinnalle teollisuustohtoriohjelmia, joka olisi suunnattu erityisesti yrityssectorilla toimiville. Vastausten keskiarvoksi muodostui neutraali "ei samaa eikä eri mieltä". Vastaajien mielestä mahdollisen teollisuustohtoriohjelman tulisi erota nykyisestä tohtoriohjelmasta mm. seuraavasti: lähtökohdانا teorian soveltaminen ja käytännönläheinen tutkimus, toteutetaan yhteistyössä yritysten kanssa, teollisuustohtoriopiskelijat työskentelisivät omana ryhmänä.

TOHTORIKOULUTUKSEN HISTORIA HKKK:SSA

Pohjoismaisen kauppakorkeakouluhistorian ensimmäinen väitös Helsingin kauppakorkea- koulusta

Kauppatieteiden tohtorin tutkinto perustettiin Helsingin kauppakorkeakouluun (HKKK) jo vuonna 1931 ja Helsingin kauppakorkeakoululla (HKKK) onkin pitkä tohtorihistoria, kun ensimmäinen väitöstilaisuus ja kauppatieteiden tohtorin tutkinto suoritettiin HKKK:ssa jo vuonna 1937. Kyseisenä vuonna väitelleen Vilho Paavo Nurmilahden väitös ei aikoinaan ollut merkittävä pelkästään HKKK:n näkökulmasta vaan herätti myös runsaasti huomiota sen ollessa kauppakorkeakouluhistorian ensimmäinen väitös pohjoismaissa. Vilho Paavo Nurmilahti oli väitelleessään 38-vuotias kirjanpidon lehtori ja osapäiväinen kirjastonhoitaja. Hänen saksankielisen väitöskirjan "Der formale Aufbau der Jahresvermögensbilanz" vastaväittäjänä toimi

kirjanpidon ja bilanssiopin professori Ilmari Kaitila ja kustoksena toimi kauppaoikeuden professori Kalle Kauppi. (Lehtonen 2002)

Ensimmäinen virallinen promootio järjestettiin vuoden 1946 keväällä, jolloin kauppatieteiden tohtoriksi vihittiin vuonna 1945 väitellyt liikelaskentaopin lehtori Martti Saario. Hänen väitöskirjansa aiheena oli "Realisointiperiaate ja käyttöomaisuuden poistot tuloslaskennassa". Hän valmistui Helsingin kauppakorkeakoulusta järjestyksessä toisena kauppatieteiden tohtorina.

Ensimmäinen naistohtori valmistui HKKK:sta 1970-luvulla, kun Meeri Saarsalmi valmistui vuonna 1972 ollessaan HKKK:n kahdeskymmenes (20.) kauppatieteiden tohtori. KTT Saarsalmen väitöskirjan otsikkona oli "Consumer Purchases of Major Durables". Toisena naisena ja järjestyksessä 40:nä kauppatieteiden tohtorina valmistui vuonna 1979 Liisa Uusitalo.

Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneista kauppatieteiden tohtoreista kanslereina ovat toimineet Jaakko Honko, Jaakko Lassila, Fedi Vaivio, Aatto Prihti sekä 3.12.2004 tehtävään nimitetty Matti Lehti. HKKK:sta valmistuneista tohtoreista rehtoreina puolestaan ovat toimineet Henrik Virkkunen, Jaakko Honko, Fedi Vaivio ja Veikko Jääskeläinen.

HKKK kauppatieteellisen alan tohtorikoulutuksen johtava edelläkävijä

Tohtorikoulutuksessa Helsingin kauppakorkeakoulu voi perustellusti pitää itseään maan johtavana kauppatieteellisenä yliopistona. Systemaattisen tohtorikoulutuksen perinteet ovat valtakunnallisesti vanhimmat, tohtoreita valmistuu kauppatieteellisellä alalla HKKK:sta eniten ja tohtoriohjelma uudistuu jatkuvasti huomioiden ympäröivän yhteiskunnan tarpeet sekä tohtoreilta että jatko-opiskelijoilta saatavan palautteen myötä.

Aikoinaan, jatkokoulutuksen merkityksen kasvaessa, HKKK haki 50-luvun alkupuolella varoja yhteentoista (11) assistentin virkaan. Lisäksi jatkokoulutuksen järjestämiseen saatiin apua valtiolta, kun Suomen akatemia alkoi jakaa apurahoja nuorille tieteenharjoittajille. Sijoitukset tutkimustoiminnan kehittämiseen tuottivat tulosta, kun 40- ja 50 - luvuilla valmistui aiempaa huomattavampi määrä kauppatieteiden tohtoreita. (opn.ptk 17.10.1952, Pihkala 2000; ks. Michelsen 2001) Kauppatieteiden tohtorin opintovaatimuksia selkeytettiin professoreiden kantaessa entistä suurempaa vastuuta omista opiskelijoistaan. Martti Saarion omasta "tohtorikoulusta" valmistuivat Jaakko Honko ja Mika Kaskimies ja kansantaloustieteestä Mikko Tammisen "tohtorikoulusta" puolestaan Jouko Paakkanen ja Fedi Vaivio. (Tarpila 1959, Vaivio 1957; ks. Michelsen 2001) Tutkimustyön arvostuksen kasvaessa vapautuviin professorin virkoihin alkoi olla tungosta, mutta sen

sijaan työpaikkoja löytyi hyvin yksityisen sektorin arvostetuimmista yrityksistä (Michelsen 2001).

60-luvulla oli tutkimustoiminnan kehittämisen päällimmäisenä kysymyksenä jatkokoulutuksen järjestäminen. Yhdeksi keinoksi nähtiin perustutkimuksen osaston perustaminen, jonka toiminta käynnistyi ensin professori Jouko Paunion ja hänen jälkeensä professori Aarni Nybergin johtamana 1960-luvun puolivälissä. Osasto nivoutui tutkimustoimintaan siten, että se sidottiin toiminnallisesti lähelle liiketaloustieteellistä tutkimuslaitosta. Perustutkimuksen osastosta ja liiketaloustieteellisestä tutkimuslaitoksesta tehtiin jatkokoulutusyksiköitä, joissa tohtoriopiskelijat saivat ohjausta ja riittävän taloudellisen tuen. Perustutkimuksen osastosta tehtiin myöhemmin oma laitos, kun valtion taloudellisen avustuksen myötä perustettiin laitoksen johtajan virka sekä kolme tutkimusassistentin määräaikaista virkaa. Tämän lisäksi korkeakoulun omista varoista maksettiin 2-4 tutkimusassistentin palkat. (Honko et al. 1983; ks. Michelsen 2001)

Perustutkimuksen laitoksesta tuli tärkeä jatkokoulutuspaikka, ja vuosina 1966-81 jatkokoulutettavista 22 suoritti kauppatieteiden tohtorin tutkinnon joko kokonaan tai osittain laitoksen tutkijana. Valmistuneille tohtoreille ja lisensiaateille löytyi hyvin työpaikkoja kasvavassa korkeakoululaitoksessa. Vuoden 1981 selvityksen mukaan kaikki 24 kauppar korkeakoulun kasvattia olivat saaneet vakituisen tutkijan- tai opetusviran yliopistoissa ja korkeakouluissa. (Michelsen 2001)

Vuonna 1972 professori Jouko Paakkanen määrättiin selvittämään olisiko HKKK:lla tarvetta ja voimavaroja käynnistää erillinen tohtoriohjelma (Opn.ptk 14.4.1972; ks. Michelsen 2001). Paakkasen ehdotuksesta tohtoriohjelma käynnistettiin syksyllä 1972 opettajaneuvoston hyväksymänä. Tuolloin varsinaiseen väitöskirjatyöhön laskettiin kuuluvan 160 opintoviikkoa eli noin neljä (4) vuotta, lisensiaatintutkinnon ollessa välitutkinto, joka suoritettiin kolmannen vuoden lopulla. (Michelsen 2001) Perustutkimuksen laitos ja oma tohtoriohjelma olivat ensimmäiset tutkimustoiminnan kehittämiseksi tehdyt institutionaaliset ratkaisut.

Perustutkimuksen laitoksesta nimi vaihtui myöhemmin 1990-luvun loppupuolella tohtorikoulutuskeskukseksi. Keskukseen tehtävänä on liiketaloustieteellisen tai muun taloustieteellisen perustutkimuksen alaan kuuluvan tieteellisen tutkimustyön harjoittaminen ja edistäminen sekä jatkokoulutusohjelman johto ja suunnittelu. Jatkokoulutushallinnon lisäksi Tohtorikoulutuskeskukseen on sijoitettuna yliopiston tutkimusassistenttien virat sekä apurahatutkija- ja tutkijakoulupaikkoja. Vuonna 2004 keskuksessa työskenteli yli 20 tutkijaa edustaen suurinta osaa jatkokoulutusohjelman pääaineista. Jatkokoulutuksen hallinnossa työskenteli vuonna 2004 neljä henkilöä.

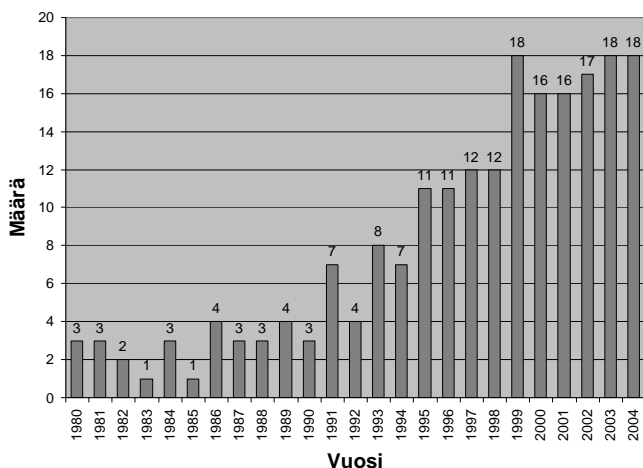

Kasvanut panostus tohtorikoulutukseen näkyvä valmistuneiden määrissä

Panostus jatkokoulutukseen on jo pitkään näkynyt korkeana tohtorin tutkintojen määränä (kuvio 1). Kaiken kaikkiaan HKKK:sta oli valmistunut vuoden 2004 loppuun mennessä 248 tohtoria. Heistä 234 oli suorittanut KTT - tutkinnon ja 14 filosofian tohtorin tutkinnon. Filosofian tohtorin tutkinnon on voinut suorittaa HKKK:ssa vuodesta 1991 alkaen.

Vuoden 2004 loppuun mennessä valmistuneista tohtoreista oli miehiä 74 % ja naisia 26 %. Sadan (100) tohtorin määrä saavutettiin vuoden 1995 alkupuolella. Viimeisen kymmenen vuoden aikana (1995-2004) tohtorien määrä on kasvanut voimakkaasti ja tuona aikana valmistui 60 % kaikista HKKK:n tohtoreista, heistä 100 miehiä ja 49 naisia (ks. kuvio 1). HKKK on jo pitkään pyrkinyt panostamaan kokopäiväisiin jatko-opiskelupaikkoihin. Vuonna 2004 kaikkiaan 65-75 henkilölle mahdollistettiin päätoiminen tai lähes päätoiminen jatko-opiskelu.

KUVIO 1. Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneet tohtorit 1980-2004

Valtakunnallisesti merkittävä tohtorikouluttaja

HKKK on kiistatta kauppatieteellisen alan merkittävin tohtorikouluttaja. Kauppatieteellistä alaa verrattaessa Helsingin kauppakorkeakoulusta on valmistunut ajanjaksolla 1990-2004 selvästi eniten, 178 tohtoria (ks taulukko 1). Seuraavaksi eniten tohtoreita on valmistunut Turun kauppakorkeakoulusta (94 tohtoria) ja Svenska handelshögskolanista (Hanken) (93 tohtoria). HKKK:sta on valmistunut samalla ajanjaksolla keskimäärin 30 % kauppatieteellisen alan tohtoreista.

TAULUKKO 1. Kauppatieteellisellä alalla valmistuneet tohtorit 1990-2004 (Opetusministeriön KOTA-tietokanta)

Vuosi	JY	OY	TaY	ÅA	VY	LTY	HKKK	SHH	TuKKK	Yhteensä	HKKK:n %-osuus/ vuosi
1990	1		3		2		3	2	1	12	25
1991	2		2	1	0		7	2	4	18	39
1992	3		1	3	1		4	0	3	15	27
1993	3	1	1	0	5		8	2	3	23	35
1994	2	0	2	0	1		7	10	2	24	29
1995	3	0	3	0	2	2	11	4	5	30	37
1996	5	2	0	1	3	0	11	1	8	31	35
1997	3	2	2	1	4	0	12	0	7	31	39
1998	9	1	1	1	5	0	12	8	10	47	26
1999	3	3	3	0	5	0	18	9	4	45	40
2000	8	3	6	1	7	2	16	4	9	56	29
2001	16	2	3	2	8	0	16	14	8	69	23
2002	7	2	1	5	8	3	17	9	6	58	29
2003	8	1	2	2	10	7	18	10	9	67	27
2004	11	3	1	4	6	6	18	18	15	82	22
Yht.	84	20	31	21	67	20	178	93	94	608	29

JY= Jyväskylän yliopisto; OY= Oulun yliopisto; TaY= Tampereen yliopisto; ÅA= Åbo Akademi; VY= Vaasan yliopisto, LTY= Lappeenrannan teknillinen yliopisto, HKKK= Helsingin kauppakorkeakoulu, SHH= Svenska handelshögskolan, TuKKK= Turun kauppakorkeakoulu

Kasvavaa julkista tunnustusta

Kun laadukas ohjaus ja lahjakkaat opiskelijat kohtaavat, syntyy tuloksia joista kaikki voivat olla ylpeitä. Tohtoreiden viimeaikaisesta menestyksestä kertovat osaltaan viime vuosina väitelleiden saamat väitöskirjapalkinnot sekä kotimaassa että ulkomailla.

KTT Mikko Syrjänen sai syksyllä 2005 EDAMBA:n (European Doctoral Programmes Association in Management and Business Administration) väitöskirjakilpailun ensimmäisen palkinnon. Verkostoon kuuluu noin 50 korkeakoulua ja yliopistoa. Syrjäsen väitöskirja on taloustieteiden kvantitatiivisten menetelmien alalta ja hänen artikkelimuotoisen väitöskirjansa ohjaajanaan toimi professori Pekka Korhonen.

Kansantaloustieteen alan väitöskirjan tehnyt KTT Ari Hyytinen sai vuonna 2004 Academia Europaeae Burgen Scholar - tunnustuspalkinnon. Hyytisen ohjaajina toimivat ma. professori Otto Toivanen ja professori Pekka Ilmakunnas.

KTT Anton Helanderin monografia - muotoinen väitöskirja puolestaan palkittiin Liikesivistysrahaston väitöskirjakilpailussa. Kilpailussa arvioitiin mittavat 129 väitöskirjaa. Helanderin markkinoinnin alan väitöskirjatutkimusta ohjasi professori Kristian Möller. KTT Markku Kaustian rahoituksen alan väitöskirja sai OP-ryhmän Tutkimussäätiön väitöskirjapalkinnon. Hänen essee -muotoista väitöskirjaansa ohjasi professori Matti Keloharju.

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö on vuodesta 1996 alkaen jakanut vuosittain väitöskirjatunnustuspalkintoja ja vuodesta 1997 alkaen vuoden jatko-opinto-ohjaaja - palkintoja. Ensimmäisen väitöskirjapalkinnon sai KTT Jukka Heikkilä (tietojärjestelmätiede) vuoden 1995 parhaasta väitöskirjatutkimuksesta Helsingin kauppakorkeakoulussa. Seuraavina vuosina palkintoja ovat saaneet: KTT Tuula Hakala (liikkeenjohdon systeemit), KTT Matti Liski (kansantaloustiede), KTT Kimmo Virolainen (kansantaloustiede), KTT Eero Vaara (organisaatiot ja johtaminen), KTT Sami Torstila (rahoitus), FT Pirja Heiskanen (taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät), KTT Ari Hyytinen (kansantaloustiede), KTT Veli-Pekka Heikkinen (taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät), KTT Mikko Syrjänen (taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät) ja syksyllä 2005 palkinnon saanut KTT Matti Koivu (liikkeenjohdon systeemit). Lisäksi kunniainintoja ovat saaneet KTT Rebecca Marchan (kansainvälinen liiketoiminta) ja KTT Johanna Bragge (liikkeenjohdon systeemit).

Ansiokkaasta ohjaustyöstä tukisäätiö on vuoden ohjaajiksi palkinnut professori Reijo Luostarisen (kansainvälinen liiketoiminta) (palkittu kahdesti), professori Risto Tainion (Organisaatiot ja johtaminen), professori Pertti Haaparannan (kansantaloustiede) (palkittu kahdesti), professori Ari P.J. Vepsäläisen (logistiikka), professori Pekka Korhosen (taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät), professori Matti Keloharjun (rahoitus) ja professori Pekka Ilmakunnaksen (kansantaloustiede) (palkittu kahdesti).

Useat HKKK:n tohtorit julkaisevat tutkimuksiaan kansainvälisissä korkealaatuisissa referoiduissa aikakauslehdissä ja useita heidän tutkimuksiaan onkin palkittu sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Arvostettu toimija kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa

HKKK:n vuorovaikutus kansallisissa akateemisissa verkostoissa on nähtävissä aktiivisena yhteistyönä kauppatieteiden valtakunnallisen jatkokoulutusohjelman (KATAJA) sekä muiden tutkijakoulujen kanssa. Helsingin kauppa- korkeakoulu johtaa sekä KATAJAA että GEBSIä (Graduate School for Electronic Business and Software Industry) ja osallistuu kaikkiaan yli kymmenen tutkijakoulun toimintaan. Vuosittain yli 15 tohtoriopiskelijaa on tutkijakoulutettavana eri tutkijakouluissa.

Toimintaa kansainvälisissä verkostoissa on vahvistettu vuodesta 1973 lähtien, jolloin solmittiin yhteistyösopimus European Institute for Advanced Studies in Management (EIASM) - verkoston kanssa. EIASMin kannustamana on haettu myös muita ulkomaisia yhteistyökumppaneita, joista esimerkkinä on IIASA (Kansainvälinen systeemanalyysi-instituutti). HKKK toimii myös aktiivisena jäsenenä EDAMBassa (European Doctoral Programmes Association in Management and Business Administration), joka perustettiin vuonna 1991.

HKKK:n tohtorikoulutuksen kansainvälinen vuorovaikutus näkyy myös yhteistyönä eri ulkomaisten yliopistojen kanssa, ulkomaisina jatko-opiskelijoina, jatko-opiskelijoiden ulkomaan vierailujaksoina, julkaisemisessa laadukkaissa kansainvälisissä referoiduissa lehdissä ja ulkomaisten asiantuntijoiden osallistumisessa väitöskirjojen arviointeihin. Aktiivinen rooli eurooppalaisen ja globaalin tohtorikoulutuksen yhteistyössä tukee tavoitetta kansainvälisesti korkealaatuisesta tutkimuksesta ja julkaisemisesta referoiduissa aikakauslehdissä.

PERUSTIETOJA TOHTORIKYSELYYN VASTANNEISTA

Tutkimusjoukkona HKKK:n tohtorit

Kysely HKKK:sta valmistuneille tohtoreille toteutettiin vuonna 2004. Kyselyjoukon muodostivat Helsingin kauppakorkeakoulusta (HKKK) valmistuneet tohtorit. Elokuun alkuun 2004 mennessä oli valmistunut kaiken kaikkiaan 234 tohtoria. Tohtoreiden osoitetiedot koottiin HKKK:n alumni -tietokannasta, puhelintiedusteluista sekä väestörekisterin tietokannoista ja samalla yhteystietoja päivitettiin alumni -tietokantaan.

Kysely lähetettiin kaikkiaan 217 tohtorille. Lopullisen tutkimusjoukon kooksi muodostui 214 tohtoria, kun kolmen henkilön kirjeet palautuivat. Heidän yhteystietojaan ei yrityksistä huolimatta onnistuttu päivittämään. Tutkimusjoukon kahdestasadastaneljästätoista (214) tohtorista 155 oli miehiä ja 59 naisia. Heistä 201 henkilöä oli valmistunut kauppatieteiden tohtoriksi ja 13 filosofian tohtoriksi.

Tohtorikysely lähetettiin postikyselynä elokuun lopussa 2004. Muistutuskirje lähetettiin sähköpostitse tai kirjepostina syyskuussa. Kyselyyn oli mahdollista

vastata joko kirjeeseen sisällytetyllä kyselylomakkeella tai Internetin kautta. Internetkyselyn www -osoitetieto lähetettiin kirjeen yhteydessä. Internet-pohjainen kyselylomake toteutettiin yhteistyönä HKKK:n opetuksen innovaatiokeskuksen kanssa.

Vastausprosentti hyvä

Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 132 tohtoria ja kyselyn vastausprosentiksi muodostui 62 %. Vastaajista 70 % oli miehiä ja 30 % naisia. Naiset olivat hieman ahkerampia vastaajia ja naisten vastausprosentiksi muodostui 66 %, kun vastaava luku miehillä oli 60 %. Valmistumisvuoden perusteella ahkerimmin vastasivat ennen vuotta 1980 valmistuneet sekä vuosina 1994 ja 1999 valmistuneet. Suurin osa vastaajista valitsi paperisen vastausvaihtoehdon; vain 20 prosenttia vastasi Internetin kautta.

Selvästi suurin osa, 91 % vastaajista oli tehnyt maisterin tutkintonsa kauppateiteelliseltä alalta. Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneita maistereita vastaajissa oli 80 %. Taulukosta 2 nähdään, että suurin osa kyselyyn vastanneista oli valmistunut tohtoriksi pääaineenaan organisaatiot ja johtaminen. Myös kansantaloustieteen, kansainvälisen liiketoiminnan, markkinoinnin ja laskentatoimen tohtoreita oli runsaasti vastaajissa.

TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneet pääaineen mukaan

Pääaine	n	% kaikista
Hallinto/Organisaatiot ja johtaminen	25	19
Kansainvälinen liiketoiminta	20	15
Kansantaloustiede	20	15
Markkinointi	16	12
Laskentatoimi	14	10
Rahoitus	6	5
Talousmaantiede	6	5
Logistiikka	5	4
Taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät	5	4
Tietojärjestelmätiede	5	4
Liikkeenjohdon systeemit	3	2
Yrittäjyys ja pienyritysten johtaminen	3	2
Muut	4	3
Yhteensä	132	100

Keskimäärin vastaajat ovat jatkaneet opiskelua pian maisterin tutkinnon jälkeen; maisterin tutkinnon suorittamisen ja tohtoritutkinnon aloittamisen välillä oli vastaajilla mennyt keskimäärin hieman alle neljä vuotta mediaanin ollessa tasan yksi vuosi. Samanlaisen tuloksen sai Tyni (2005) tutkiessaan luonnonvara-alojen tohtoreiden jatko-opintojen aloittamista.

lältään Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneet tohtorit olivat vastaus-hetkellä keskimäärin 46-vuotiaita syntymävuoden mediaanin ollessa 1955.

Vastaajien valmistumisaikojen mediaani vuosi 1997

Tohtorien määrä Suomessa kasvoi voimakkaasti 1990-luvulla ja tutkimus-henkilöstön määrä esimerkiksi yliopistosektorilla lähes kaksinkertaistui. Syynä tähän oli mm. Suomen yhteiskunnan ilmapiiri ja selvät taloudelliset ja rakenteelliset panostukset tutkimukseen. Samaan aikaan myös tohtorien määrä yrityksissä ja erityisesti tutkimus- ja kehitysyksiköissä lisääntyi jonkin verran. (Suomen akatemia 2003, 8-10)

Myös HKKK:n tohtorien määrä on kasvanut voimakkaasti, ja tämä näkyy myös vastauksista, kun, kun 75 % vastaajista oli valmistunut vuoden 1990 jälkeen (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Kyselyyn vastanneiden tohtorien valmistumisvuodet

Valmistumisvuosi	n	% kaikista
ennen 1980	19	14
1980- 1989	15	11
1990- 1999	56	43
2000 jälkeen	42	32
Yhteensä	132	100

Valmistumisvuoden mediaaniksi muodostui 1997. Mielenkiintoista oli jakaa vastaajat kahteen ryhmään mediaanin mukaan ja vertailla näiden ryhmien eroja eri kysymysten osalta. Ennen vuotta 1997 oli valmistunut 49 % kyselyyn vastanneista tohtoreista ja vuonna 1997 ja sen jälkeen 51 %. Kysymykseen valmistumisvuodesta vastasi 131 tohtoria.

Tohtorin tutkinnon suorittamiseen käytetty aika ja valmistumisikä

Tohtorin tutkintojen suoritusajoista on myös ollut runsaasti keskustelua. Tutkinnon suoritusaikaa on viime vuosina pyritty lyhentämään ja samalla myös väittelyikä on pyritty alentamaan (Suomen akatemia 2003, 15).

Suomen ekonomiliiton (Seife) selvityksessä on tutkittu mm. kauppatieteiden tohtorien väitöskirjatyöhönsä käyttämää keskimääräistä aikaa, joka oli 5,4 vuotta. Lisäksi 43 % vastaajista oli pitänyt keskimääräistä suoritusaikaa sopivana. (Oksanen 2002) Myös HKKK:n tohtorikyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka monta vuotta tohtorin tutkinto vei tehokasta aikaa. Keskimäärin vastaajat arvioivat, että tutkinnon suorittamiseen kului tehokasta aikaa hieman yli neljä vuotta. Mediaani vastaajien itse arvioidussa kestossa oli tasan neljä vuotta. Alle neljässä vuodessa tutkinnon arvioi suorittaneensa 26 % vastaajista, ja yli viidessä vuodessa 15 %. Verrattaessa vastaajien ilmoittamia tutkinnon aloitus- ja valmistumisvuosia keskiarvoksi saatiin 8 vuotta mediaanin ollessa seitsemän.

Aiempien selvitysten mukaan keskimääräinen tohtoritutkinnon suorittamisikä on Suomessa 32,4 vuotta ja kauppatieteellisellä alalla 34,8 vuotta (Suomen akatemian julkaisuja 2003; Oksanen 2002). HKKK:n tohtorikyselyn vastaajien keskuudessa tämä keskimääräinen ikä oli hieman korkeampi, 37,8 vuotta.

Mistä motivaatio tohtorin tutkinnon suorittamiseen

Jatko-opintojen aloittamiseen saattavat vaikuttaa monet tekijät. Näitä voivat olla ympäröivät olosuhteet, oma elämäntilanne, yleinen arvostus tohtorin tutkintoa kohtaan, mahdollisuus työllistyä tutkimusprojektiin tai erilaiset motivaatiotekijät (Tyni 2005). HKKK:n tohtoreilta kysyttiinkin miten he olivat aikoinaan kiinnostuneet tutkimuksensa aiheista ja mitkä olivat tärkeimmät motiivit tutkinnon suorittamiselle.

Kysyttäessä, miten tohtorit olivat aikoinaan kiinnostuneet tutkimuksensa aiheista, vastaukset vaihtelivat. Joillekin aihe oli osunut kohdalle sattumalta, toisille pitkän ajan ja työstämisen tuloksena. Usealla vastaajalla tutkimusaihe oli kuitenkin löytynyt oman työn kautta, kun oli esimerkiksi huomattu silloisissa toimintatavoissa puutteita tai alalla muuten mielenkiintoisia tutkimuskohteita. Ideoita väitöskirjaan olivat myös poikineet pro gradu-opinnäytteet, opinnot ulkomailta, keskustelut professorien kanssa, ajankohdalliset aiheet sekä alan kirjallisuus.

Vastaajilta kysyttiin myös, mitkä olivat olleet heidän mielestään tärkeimpiä motiiveja tohtorin tutkinnon suorittamiseen. Motiiveja selvitettiin antamalla vastaajille eri vaihtoehtoja, joiden kokoamisessa oli hyödynnetty eri yliopistojen tekemiä selvityksiä. Vaihtoehtoiksi annettiin seuraavia: kiinnostus tutkimustyöhön, kiinnostus opetustyöhön, erottuminen maistereista, tutkijakoulutuksen hyödyt, työpaikan saannin edellytys, parempien työmahdollisuuksien toive, työtilanne oli huono/ jatko-opiskelu oli vaihtoehto työttömyydelle, tutkimusaihe oli jo valmiina ja kiinnostava sekä itsensä kehittäminen. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus antaa muu vaihtoehto edellä mainittujen lisäksi. Annetuista vaihtoehtoista pyydettiin numeroimaan tärkeysjärjestyksessä kolme tärkeintä motiivia.

Kysymykseen vastasi 132 vastaajaa. Noin puolet heistä ei numeroinut vaihtoehtoja tai valinnut pyydettyä kolmea vaihtoehtoa, joten tarkkaa järjestystä vaihtoehtoilta ei pystytty laskemaan. Kun lasketaan pelkästään se, kuinka moni henkilö oli valinnut tietyn vaihtoehdon, esille nousi kolme motiivia:

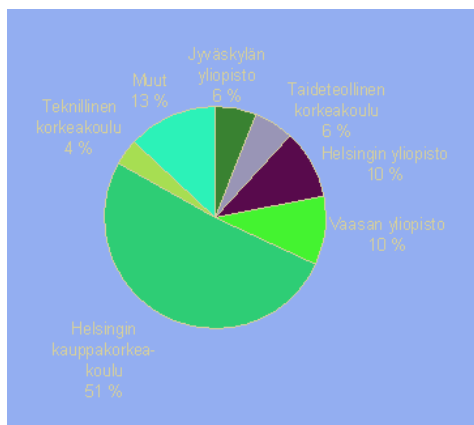
- Kiinnostus tutkimustyöhön, jonka valitsi 98 vastaajaa
- Oman itsensä kehittäminen, jonka valitsi 84 vastaajaa
- Tutkimusaiheen olemassaolo, jonka valitsi 62 vastaajaa

Dosenttina toimiminen

Yliopistot nimittävät dosenteiksi henkilöitä, joilla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tieteelliseen tutkimustyöhön ja hyvä opetustaito. Dosentit toimivat siis yliopistojen tukena tutkimus- ja opetustyössä. HKKK:n tohtoreilta kysyttiin toimivatko he dosentteina joissain yliopistoissa ja jos he toimivat niin missä yliopistoissa.

Yhteensä 44 tohtoria kysymykseen vastanneista sadastayhdeksästä (109) tohtorista ilmoitti toimivansa dosenttina jossakin yliopistossa. Heistä 10 ilmoitti toimivansa dosenttina kahdessa tai useammassa yliopistossa. Kuviossa 2 on nähtävissä, missä eri yliopistoissa vastaajat toimivat kyselyn tekoajankohtana dosentteina. Huomioitavaa on, että yksittäinen vastaaja voi toimia dosenttina useammassakin kuin yhdessä yliopistossa, jolloin sama henkilö voi näkyä useamman yliopiston kohdalla. Tätä ei ole eroteltu kuviossa 2.

KUVIO 2. Dosenttina toimiminen eri yliopistoissa

Noin puolet, 23 vastaajaa (51 %), toimi vastaushetkellä dosenttina Helsingin kauppakorkeakoulussa. Myös Vaasan yliopistossa ja Helsingin yliopistossa toimi usea dosenttina. Muut - ryhmä koostui Svenska handelshögskolanista, Turun kauppakorkeakoulusta sekä Tampereen, Lappeenrannan, Kuopion ja Turun yliopistoista.

Dosenteina toimivista yli puolet, 59 %, toimi vastaushetkellä työtehtävissä Helsingin talousalueella, 41 % Helsingin talousalueen ulkopuolella ja heistä kolmasosa työskenteli ulkomailla. Dosenteista 68 % oli töissä julkisella sektorilla, 11 % yksityisellä sektorilla ja 21 % oli eläkkeellä. Suurin osa (87 %) julkisella sektorilla työskentelevistä dosenteista olivat töissä yliopistoissa.

Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyssä (Puhakka & Rautopuro 2004) ilmeni, että liiton jäsenistä dosenteina toimi 15,2 %. Miehistä joka neljäs (24,7 %) toimi dosenttina kun vastaava luku oli naisilla joka kymmenes (9,5 %). Vastaavat luvut Helsingin kauppakorkeakoulun tohtoreiden kohdalla olivat: 44 % miehistä ja 29 % naisista toimi dosenteina. Kysymykseen myöntävästi vastanneista 44 dosentista 82 % oli miehiä ja 18 % naisia.

TOHTORIEN TYÖLLISYYSTILANNE

Tohtorien työtilanne on ollut Suomessa hyvä. Työttömiä on ollut selvästi vähemmän kuin väestössä yleensä; tohtorien työttömyysaste oli vuosina 2000-2003 1,5-1,8 (Akatemian julkaisuja 2003, 16; Opetusministeriö julkaisuja 2004:17). Myös kansainvälisesti katsoen tohtorien työllisyys on ollut Suomessa hyvä (Akatemian julkaisuja 2003, 16).

Tohtoreiden työllisyystilannetta päätoimen osalta kysyttiin myös tässä selvityksessä, ja kysymykseen vastasi yhteensä 131 tohtoria. Vastaajista 1,5 % (2 henkilöä) ilmoitti olevansa vastaushetkellä työttömänä ja kaiken kaikkiaan työttömyyttä valmistumisen jälkeen ilmoitti kokeneensa 3 % vastaajista. Näin ollen voitaneen todeta, että myös Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden työllisyystilanne on hyvä. Samankaltainen tulos on nähtävillä opetusministeriön KOTA-tietokannassa, jonka mukaan 1,6 % vuosina 1990-2001 valmistuneista HKKK:n tohtoreista on kokenut työttömyyttä 2 vuoden kuluttua tutkinnon suorittamisesta (Opetusministeriön KOTA-tietokanta).

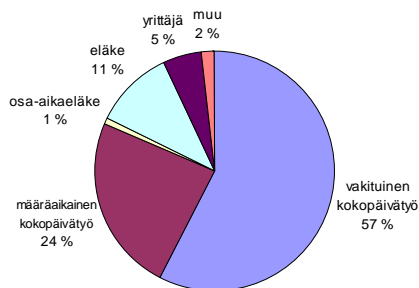
Vertailuna työllisyystilanteeseen voidaan katsoa muiden yliopistojen ja korkeakoulujen tekemiä selvityksiä tohtoreidensa työllisyydestä. Helsingin yliopiston selvityksen mukaan vuonna 1997 tohtorintutkinnon suorittaneista työttömiä työnhakijoita oli vuonna 2000 0,6 % (Pulkkinen, 2001). Oulun yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan vuosina 1999-2001 valmistuneista

työttömänä tai työllistettynä työvoimapolitiittisin perustein oli tutkimuksen tekohetkellä 1,2 % vastaajista (Aho & Sakari, 2002). Turun yliopistolta vuosina 2000-2002 valmistuneista 3 % oli kyselyn tekohetkellä työttömänä ja Tampereen yliopistossa vuosina 1997-2001 jatkotutkinnon suorittaneiden työttömyysaste vuoden kuluttua valmistumisesta oli 1 % (Sainio 2004; Tampereen yliopisto, 2003). Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyn tuloksissa puolestaan ilmeni, että huhtikuussa 2004 työttömänä oli 3,7 % tohtoreista (31 henkilöä). Tohtoreiden työttömyys vaihteli koulutusaloittain, kun humanistisella koulutusallalla työttöminä oli 7,3 %, yhteiskuntatieteellisellä allalla 5,9% ja luonnontieteilijöistä 3,2%. (Puhakka & Rautopuro 2004)

Työtilanne päätoimen osalta

Kuviosta 3 nähdään vastaajien työtilanteen jakautuminen päätoimen osalta. Yli puolet (57 %) vastanneista oli kyselyn tekohetkellä vakituudessa kokopäivätyössä ja noin kolmannes (24 %) työskenteli määräaikaaisessa työsuhteessa. Verrattaessa julkisella ja yksityisellä sektorilla työskenteleviä, ero on tilastollisesti merkitsevä: julkisella sektorilla on selvästi enemmän määräaikaaisia työntekijöitä kuin yksityisellä (34 % vs. 3 % vastaajista).

KUVIO 3. Kyselyyn vastanneiden työtilanne päätoimen osalta

Muissa tutkimuksissa on tullut esille, että yliopistosektorin työntekijät toimivat selkeästi enemmän määräaikaissa työsuhteissa (ks. esim. Puhakka & Rautopuro 2004). Myös yliopistoissa työskentelevistä HKKK:n tohtoreista määräaikaissa työssä on usea; 42 % kysymykseen vastanneista.

Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportin (2005) mukaan määräaikaisuus kuuluu tutkimustyön luonteeseen erityisesti tutkijanuran alkuvaiheessa. Raportin mukaan yliopistojen kaikkien opetus- ja tutkimusvirkojen vakinaistaminen muodostaisi esteen nuorten pätevien tutkijoiden pääsemiseksi yliopistojen virkoihin ja vähentäisi entisestään liikkuvuutta sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Valtion työmarkkinalaitoksen tekemässä kyselyssä puolestaan ilmeni, että yliopistoissa ja korkeakouluissa oli ns. aidosti määräaikaista palvelusuhteita 44,6 prosenttia (Jyllinkoski 2005). Yliopistoissa aidosti määräaikaiseen henkilöistöön ei luettu esimerkiksi säädösten perusteella määräajaksi virkaan nimettyjä, tutkijakoulutettavia eikä niitä, joilla on muuhun tehtävään liittyvä vakinainen palvelussuhde valtioon. Valtion budjettirahoituksen lisäksi yliopistojen tutkimuskohteet saavat projektirahoitusta ja se tuntuu aiheuttavan eniten tulkintakysymyksiä yliopistojen määräaikaisten palvelussuhteiden perusteiden tarkastelussa (Jyllinkoski 2005). Yliopistojen ulkopuolisen rahoituksen kasvaminen suhteessa budjettirahoitukseen on lisännyt tutkijoiden määräaikaistuuksia. Vuonna 2004 yliopistolaitoksen tutkimushenkilökunnasta peräti 81 % palkattiin ulkopuolisin varoin (yliopistot 2004).

Naisten asema määräaikaissa suhteissa on ollut pitkään esillä julkisuudessa. Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyssä kävi ilmi, että naistohtorit sijoittuvat useammin määräaikaisiin palvelussuhteisiin kuin ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet naiset. Tutkijakoulutuksen saaneista (ml. lisensiaatit ja tohtorit) miehistä 76,4 % ja naisista 78,7 % työskenteli määräaikaissa tehtävissä. (Puhakka & Rautopuro 2004) Tähän kyselyyn vastanneiden naisten määrä määräaikaissa suhteissa oli 39 %, kun se miehillä oli 17 % ja ero miehiin on tilastollisesti merkitsevä. Tulosta selittää se, että naisia on valmistunut tohtoreiksi enemmän vasta viime vuosina, 92 % vuoden 1990 jälkeen. Kun vertailtiin vuoden 1990 jälkeen valmistuneita vastaajia, ero miesten ja naisten välillä oli edelleen olemassa, kun naisista 42 % ja miehistä 25 % työskenteli määräaikaissa tehtävissä.

Eläkkeellä oli vastausajankohtana yksitoista (11 %) prosenttia vastanneista. Yrittäjiä vastaajista oli 5 %. Yrittäjissä naisten osuus oli suurempi, sillä 8 % naisista ilmoitti olevansa yrittäjiä, kun miehillä vastaava luku oli 4 %.

Suurin osa HKKK:sta valmistuneista tohtoreista, eli 71 % työskenteli Helsingin talousalueella. Suurissa kaupungeissa työskenteli 84 % vastaajista. Tohtoreiden sijoittuminen suuriin kaupunkiin voidaan ajatella olevan loogista, sillä enemmistön työnantajat, yliopistot, sijaitsevat yleensä isoissa kaupungeissa. Noin 8 % tohtoreista työskenteli vastaushetkellä ulkomailla,

pääosin Länsi-Euroopassa, Afrikassa ja Pohjois-Amerikassa. Ulkomailla työskenteli enemmän vuonna 1997 ja sen jälkeen kuin sitä ennen valmistuneista.

Tohtorien sijoittuminen julkiselle ja yksityiselle sektorille

Viimeaikojen keskusteluissa tohtorien työllistymisestä on esille tuotu näkökohtia, joiden mukaan tohtorien olisi tärkeää työllistyä myös yliopistojen ulkopuolelle. HKKK:n tohtoreilta kysyttiin sijoittumista julkiselle ja yksityiselle sektorille. Kysymykseen työnantajasta vastasi 122 henkilöä, ja vastaus-ten jakautuminen on nähtävissä taulukosta 4. Tässä selvityksessä julkiseen sektoriin luettiin valtio, valtion liikelaitokset, kunnat, kuntayhtymät, kunnalliset liikelaitokset sekä muut julkisyhteisöt. Yksityinen sektori puolestaan kattoi kotimaiset ja ulkomaiset yksityiset yritykset tai laitokset sekä yksityiset yrittäjät tai elinkeinonharjoittajat. Muut - ryhmään kuuluivat järjestöt, säätiöt tai vastaavat sekä erilaiset muut vastaajien antamat työnantajat.

Suomen akatemian (2003, 19) mukaan vuonna 1999 kaikista Suomen tohtoreista 80 % työskenteli valtion tai kuntien palveluksessa. Helsingin kauppa- korkeakoulusta valmistuneilla tohtoreilla osuus oli huomattavasti pienempi, 56 %. Koko julkisella sektorilla työskenteli 65 % vastaajista.

HKKK:n tohtorien vastauksista on nähtävissä, että aiemmin ura tehtiin pääasiallisesti akateemisissa tehtävissä. Vaikka julkinen sektori on edelleenkin suuri työllistäjä, on viime vuosikymmenen aikana entistä enemmän tohtoreita työllistynyt myös muille sektoreille. Ennen 1980 - lukua valmistuneista selvä enemmistö, 85 % työskenteli vastaushetkellä julkisella sektorilla. Samansuuntainen tulos saatiin, kun katsottiin ennen vuotta 1997 valmistuneita, joista 70 % työskenteli julkisen sektorin palveluksessa. Sen sijaan vuonna 1997 ja sen jälkeen valmistuneista enää 59 % ja 2000-luvulla valmistuneista 57 % työskenteli julkisella sektorilla.

TAULUKKO 4. Kyselyyn vastanneiden sijoittuminen eri sektoreille

Työnantaja		n	% vastanneista
Julkinen sektori	Valtio	66	54
	Valtion liikelaitos	1	1
	Kunta, kuntayhtymä	3	2
	Muu julkisyhteisö	9	8
	Julkinen sektori yhteensä	79	65
Yksityinen sektori	Yksityinen kotimainen yritys	20	16
	Yksityinen ulkomainen yritys	6	5
	Olen yrittäjä	6	5
	Yksityinen sektori yhteensä	32	26
Muu	Järjestö, säätiö tai vastaava	5	4
	Muu	6	5
	Muu yhteensä	11	9
	YHTEENSÄ vastaajat	122	100
	Ei ilmoita	10	
	YHTEENSÄ kaikki	132	

Taulukoon 5 on koottu lukuja tohtorien sijoittumisesta julkiselle ja yksityiselle sektorille eri yliopistojen tekemistä selvityksistä. Vaikka tutkimustulokset eivät olekaan suoraan verrannollisia, antavat ne osviittaa siitä, että Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden osuus on julkisella sektorilla pienempi kuin muilla.

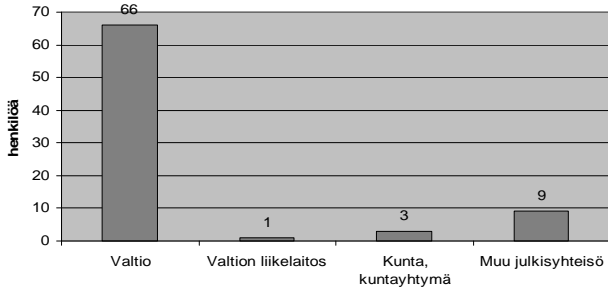

TAULUKKO 5. Tohtorien sijoittuminen eri sektoreille.
Kooste eri yliopistojen selvityksistä.

Tohtoreiden sijoittuminen prosentteina eri sektoreille	Julkinen	Yksityinen	Muu
Oulun yliopistosta 1999-2001 valmistuneet tohtorit, n=165 (Ahtola & Sakari 2002)	70 %	24 %	6 %
Turun yliopistosta 2000-2002 valmistuneet tohtorit, n=137 (Sainio 2004)	76 %	20 %	4 %
Helsingin yliopistosta 1997 valmistuneet tohtorit, n=180 (Pulkkinen 2001)	78 %	11 %	11 %
Kuopion yliopistosta 2000-2002 valmistuneet tohtorit, n=112 (Kuopion yliopisto 2003)	85 %	12 %	3 %
Lappeenrannan yliopistosta 1997-2001 valmistuneet tohtorit, n=30 (Lappeenrannan teknillinen yliopisto 2003)	79 %	6 %	15 %
Luonnontieteellisen alan tohtorin tutkinnon vuosina 1990-2003 suorittaneet (Tyni 2005), n=951	82%	17%	1%
Helsingin kauppakorkeakoulusta 1955-8/2004 valmistuneet, n=122	65 %	26 %	9%
Helsingin kauppakorkeakoulusta 2000-8/2004, n=40	58 %	30 %	12 %

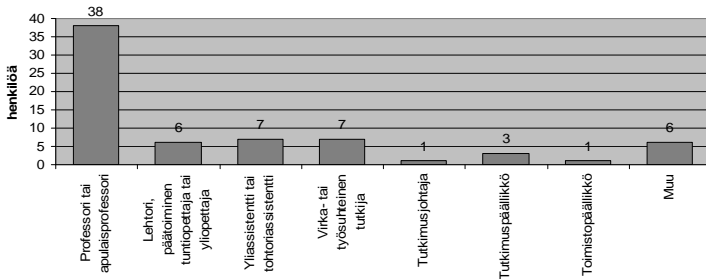
Kuten kuvioista 4 näkyy, yhteensä 66 henkilöä eli noin puolet kysymykseen vastanneista työskenteli vastausajankohtana valtiolla. Heidän osuutensa oli 84 % julkisella sektorilla toimivista. Valtion liikelaitoksessa työskenteli 1 % (1 henkilö), kunnalla tai kuntayhtymällä 4 % (3 henkilöä) ja muussa julkisyhteisössä 11 % (9 henkilöä) (kuvio 4).

KUVIO 4. Julkisella sektorilla toimivien sijoittuminen

Julkisella sektorin tehtävissä toimivista selvä enemmistö, 59 tohtoria (75 %) työskenteli yliopistoissa. Noin kuusi prosenttia ilmoitti työskentelevänsä tutkimuslaitoksissa ja 4 % ammattikorkeakouluissa. Yli puolet (55 %) julkisella sektorilla vastaushetkellä työskennelleistä tohtoreista toimi professoreina. Seuraavaksi eniten tohtoreita toimi yli- tai tohtoriassistentteina sekä virka- tai työsuhteisina tutkijoina. Molemmissa asemissa oli 10 % vastaajista. (kuvio 5)

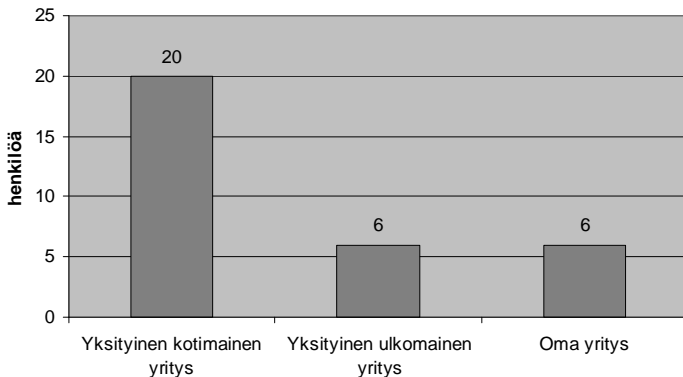
KUVIO 5. Julkisella sektorilla toimivien asema

Yksityisellä sektorilla työskenteli 26 % vastaajista. Tämä on huomattavasti suurempi osuus kuin kansallinen keskiarvo, joka oli vuonna 1999 15 % (Suomen akatemia 2003, 19). Selvästi suurin osa, 84 % yksityisellä sektorilla toimivista vastaajista työskenteli Helsingin talousalueella, kun taas pienissä, alle 50 000 asukkaan kaupungeissa vastaajista ei työskennellyt kukaan.

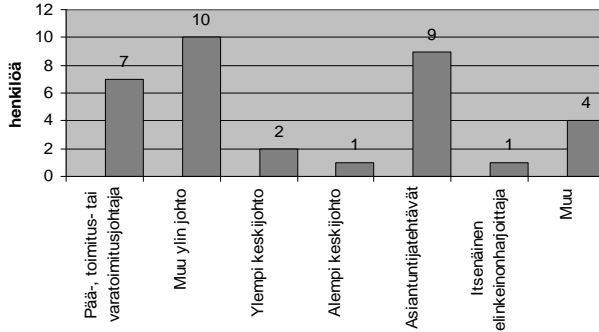
Suurin osa yksityisellä sektorilla työskentelevistä, 62 % (20 vastaajaa) oli töissä kotimaisissa yrityksissä. Ulkomaisissa yrityksissä sekä yrittäjinä työskenteli molemmissa 6 vastaajaa eli molemmissa 19 % yksityisellä sektorilla toimivista henkilöistä (ks. kuvio 6).

KUVIO 6. Yksityisellä sektorilla toimivien sijoittuminen

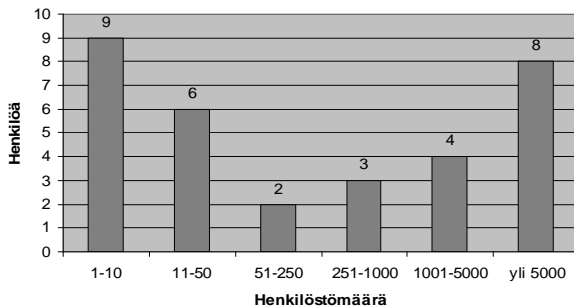
Yksityisellä sektorilla toimivista suurin osa työskenteli vastausajankohtana pää-, toimitus- tai varatoimitusjohtajana (21 %, 34 vastaajasta), muussa ylemmässä johtotehtävässä (29 %) tai asiantuntijatehtävissä (26 %). Ylempää keskijohtoa edusti 2 vastaajaa ja alemmaa keskijohtoa yksi (1) henkilö. Niin ikään yksi henkilö ilmoitti olevansa itsenäinen elinkeinonharjoittaja ja 4 vastaajaa ilmoitti vastaukseksi "muu". (kuvio 7)

KUVIO 7. Yksityisellä sektorilla toimivien asema

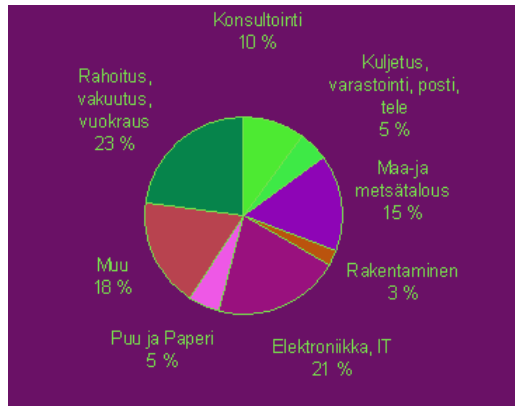
Kuviossa 8 on nähtävissä yksityisen sektorin vastaajien sijoittuminen erikokoisiin yrityksiin. Suuri osa sijoittui joko aivan pieniin tai suuriin yrityksiin; alle 10 hengen yrityksissä työskenteli 28 % ja neljäsosa (25 %) suurissa, yli 5000 henkilön yrityksissä.

KUVIO 8. Työnantajan henkilöstömäärä, yksityinen sektori

Yksityisellä sektorilla toimivilta tohtoreilta kysyttiin myös työnantajan toimialaa. Eniten vastaajia, lähes puolet, työllistivät rahoitus, vakuutus ja vuokraus sekä elektroniikka ja IT -alat. (Kuvio 9).

KUVIO 9. Työnantajan toimiala, yksityinen sektori

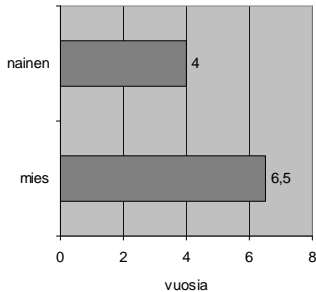

Tohtorikoulutuksen tavoitteena on muun muassa se, että opiskelija saavuttaa kyvyn tuottaa itsenäisesti uutta tieteellistä tietoa (esim. asetus kauppatieteellisistä tutkinnoista 139/95). Mielenkiintoista olikin selvittää, onko tohtorin tutkinto vaikuttanut yksityisellä sektorilla toimivien toimenkuvaan siinä, työskentelevätkö tohtorit tutkimuksen parissa. Yksityisellä sektorilla toimivilta kysyttiinkin onko tutkimus ja/tai tutkimuksen johtaminen keskeinen osa työtä. Yksityisellä sektorilla työskentelevistä kysymykseen vastasi 27 tohtoria 32:sta. Heistä 28 % vastasi tutkimuksen tai tutkimuksen johtamisen olevan keskeinen osa työtään.

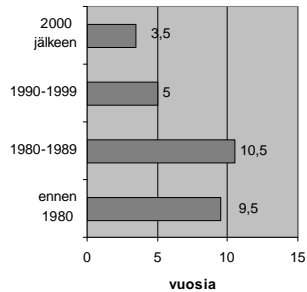
Tohtorien työtehtävien kesto

Yhteensä 155 henkilöä vastasi kysymykseen vastausajankohtana olleen työtehtävän kestosta. Lisäksi muutama vastaaja kirjasi sivuhuomautukseksi, että he olivat juuri aloittaneet uudessa työpaikassa, jolloin tehtävien kesto ei vielä ollut kuukauttakaan. Kuvioissa 10 sekä 11 on nähtävillä tehtävien kestojen jakautuminen sukupuolen sekä valmistumisvuoden mukaan.

KUVIO 10.
Tehtävien kesto
sukupuolen
perusteella

KUVIO 11.
Tehtävien kesto
valmistumis-
vuoden
perusteella

Vastaajat olivat keskimäärin olleet nykyisessä työpaikassaan hieman alle kuusi vuotta. Pisimpään samassa tehtävässä olivat olleet 80-luvulla valmistuneet. Ennen vuotta 1997 valmistuneet olivat olleet nykyisissä työtehtävissään keskimäärin kahdeksan vuotta, kun taas vuosina 1997-2004 valmistuneet nelisen vuotta. Ajat vaihtelivat myös sukupuolen mukaan, naisilla työtehtävät olivat vastausajanhetkellä pituudeltaan neljä vuotta kun taas miehillä 6,5 vuotta. Julkisen ja yksityisen sektorin välillä ei ollut mainittavaa eroa. Suurin osa tohtoreista oli sijoittunut vastausajankohdan työpaikkansa joko hakemalla avoimia työpaikkoja tai kutsumenettelyllä.

Palkkatiedot

Yhteensä 108 henkilöä vastasi kysymykseen palkasta. Kaikkien vastaajien bruttopalkkojen keskiarvo oli vastausajankohtana 5181 €/kk ja mediaani vastaavasti 4370 €/kk. Tätä voidaan verrata Suomen ekonomiliiton (Sefe) vuonna 2003 tehtyyn palkkatasotutkimukseen, jonka mukaan ekonomien bruttokuukausiansioiden keskiarvo oli 4369 €/kk ja mediaani 3800 €/kk. Suomen ekonomiliiton palkkatasotutkimuksen tutkimusjoukkona oli 50 % otos jäsenrekisterin mukaan alle 65 vuotiaista kotimaassa asuvista työelämässä tai työttömänä olevista jäsenistä. Kyselyyn vastanneista 1,1 % (60

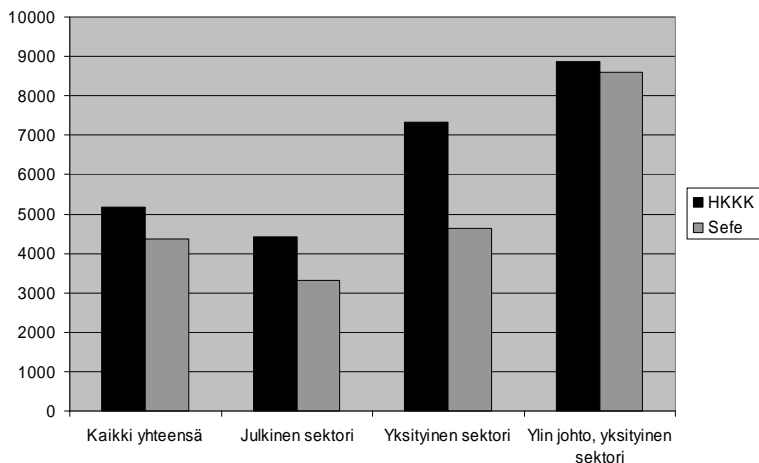
henkilöä) oli suorittanut tohtorin tutkinnon (Sefe 2003 palkkatasotutkimus, B).

Julkisella ja yksityisellä sektorilla työskentelevien bruttopalkkojen välillä oli eroa. Julkisen sektorin työntekijät ansaitsivat keskimäärin 4423 euroa kuukaudessa (vrt. Sefe 3310 €/kk) ja yksityisellä sektorilla 7321 euroa kuukaudessa (vrt. Sefe 4635 €/kk). Julkisella sektorilla työskentelevistä eniten ansaitsivat yliopistoissa toimivat tohtorit, heistä eniten professorit. Yliopistossa toimivien tohtorien bruttopalkkojen keskiarvo oli 4764 €/kk ja professoreiden 5029 €/kk. Sefen tutkimuksessa professorien, dosenttien ja vastaavien palkkojen keskiarvoksi muodostui 4436€/kk (n=23) (Sefe 2003 palkkatasotutkimus, B). Professoriliiton vuoden 2004 palkkaselvityksen mukaan virkaan nimitettyjen professorien keskimääräinen palkka oli 5001 euroa kuukaudessa (=1798). Kun kaikki professorit huomioitiin, keskiarvoksi muodostui 4867 (n=2311). (Professoriliitto palkkaselvitykset 2004)

Yksityisellä sektorilla työskentelevistä vastaajista eniten tienasivat suurissa yrityksissä ja johtotehtävissä toimivat. Yksityisellä sektorilla ylimmissä johtotehtävissä toimivien vastaajien keskimääräinen palkka oli 8872 €/kk (mediaani 8000 €). Jos ylimmän johdon palkkojen keskiarvoista jätetään huomioimatta suurin ja pienin bruttopalkka muodostuu keskiarvoksi 7655 €/kk. Suomen ekonomiliiton (Sefe) vuoden 2003 palkkatasotutkimuksen mukaan ylimmän johdon (ml. kaikki sektorit) keskimääräinen palkka oli 7279 €/kk (mediaani 6355 €/kk) ja johdon 5956 €/kk (mediaani 5685 €/kk). Kun huomioitiin pelkästään ylimmässä johdossa yksityisellä sektorilla toimivat, keskiarvoksi muodostui 8585 €/kk ja mediaaniksi 7710 €/kk (Sefe 2003 palkkatasotutkimus, B). (ks. kuvio 12). Vaikka selvitykset eivät olekaan täysin vertailukelpoisia, näyttäisi siltä, että HKKK:n tohtoreiden palkat olisivat keskimäärin hieman ekonomin palkkoja korkeampia.

Valmistumisvuodella näyttää olevan selkeä vaikutus palkkaan. Ennen vuotta 1997 valmistuneilla keskimääräinen bruttokuukausipalkka oli 6316 euroa, kun taas tämän jälkeen valmistuneilla se oli 4202 euroa. Myös sukupuolella oli vaikutusta, sillä ero miesten ja naisten keskimääräisissä palkoissa oli hieman yli 1300 euroa. Eroa selittänee se, että kyselyyn vastanneista nais-tohtoreista 92 % oli valmistunut vuoden 1990 jälkeen. Kun tarkasteltiin vain vuoden 1990 jälkeen valmistuneiden palkkoja, naisten ja miesten palkkaerot kaventuivat noin 700 euroon. Määräaikaisissa tehtävissä toimivat tienasivat keskimäärin jopa noin 2400 euroa vähemmän kuin vakituisessa työssä toimivat.

KUVIO 12. Yhteenveto bruttopalkkojen keskiarvoista:
HKKK:n tohtorit ja Sefe (Suomen ekonomiliitto)

Suomen ekonomiliiton (Sefe 2003) selvityksen mukaan Helsingin talousalueella työskentelevien ekonomien palkat (keskiarvo 4695 €/kk ja mediaani 4100 €/kk) ovat yleisesti ottaen parempia kuin muualla maassa työskentelevien ekonomien. Myös HKKK:n tohtorien palkkojen keskiarvo (5172 €/kk) oli korkein Helsingin talousalueella työskentelevillä, mutta mediaanin (4250 €/kk) osalta Helsinki jää muiden suurten kaupunkien jälkeen. Kotimaassa ja ulkomailla vastausajankohtana työskennelleitä verrattaessa ulkomailla työskennelleet tienasivat selvästi enemmän.

Tyni (2005) on selvittänyt maistereiden ja tohtoreiden uravalintoja ja niiden seurauksia luonnonvara-aloilla tutkimuksen teettäjänä Agronomiliitto, Luonnontieteiden Akateemisten liitto, Metsänhoitajaliitto ja Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto. Tulosten mukaan luonnonvara-alojen tohtorit ansaitsivat keskimäärin paremmin kuin maisterit, mutta sukupuolen vaikutus selitti palkkaeroja tutkinnon tasoa enemmän. Luonnonvara-alojen tohtorien säännöllisen työajan bruttoansio ja lisät olivat miehillä keskimäärin 3629 €/kk ja naisilla 3296 €/kk. Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyn mukaan puolestaan naistohtoreiden keskipalkka oli 3060€/kk ja miestohtoreiden 3226 €/kk. Palkkaeroja selitti naisten ja miesten sijoittuminen erilaisiin

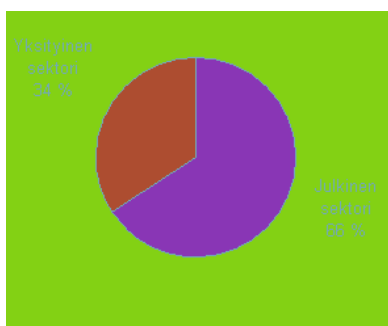
tehtäviin kuten se, että huhtikuussa 2004 tohtorin tutkinnon suorittaneista miehistä 11,7 % ja naisista 6,1 % toimi professorina. (Puhakka ja Rautopuro 2004)

HKKK:sta valmistuneilta tohtoreilta kysyttiin myös sivutuloista ja sivutuloja ilmoitti saavansa 105 eli 80 % kaikista vastaajista (132 vastaajasta).

Ensimmäinen työpaikka tohtoriksi valmistumisen jälkeen

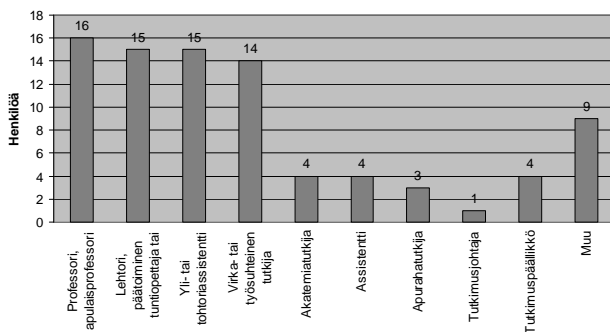
Kysymykseen ensimmäisestä työpaikasta tohtoriksi valmistumisen jälkeen vastasi 128 tohtoria. Vastaajista 66 % ilmoitti, että ensimmäinen työpaikka oli julkisella sektorilla ja 34 % yksityisellä sektorilla. Kuviossa 13 näkyy, miten vastaajien ensimmäinen työpaikka on jakautunut julkisen sektorin ja liike-elämän kesken.

KUVIO 13. Kyselyyn vastanneiden ensimmäinen työpaikka tohtorin tutkinnon jälkeen

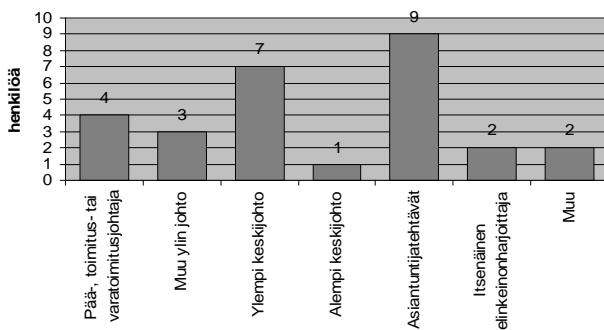
Suurimmalla osalla (81 %) vastaajista ensimmäinen työpaikka julkisella sektorilla oli yliopistoissa. Tutkimuslaitoksissa puolestaan työuransa aloitti 11 % vastaajista. Kuvioista 14 näkyy, mikä oli julkisella sektorilla työskennelleiden ensimmäinen asema. Suurin osa vastaajista työskenteli ensimmäisessä tehtävässään professorina, lehtorina, opettajana, yliassistenttina, tohtoriassistenttina tai assistenttina.

KUVIO 14. Ensimmäinen asema, julkinen sektori

Yksityisellä sektorilla ensimmäisessä työtehtävissä aloittaneista (kaikkiaan 44 tohtoria) 42 % toimi asiantuntijatehtävissä, 23 % ylimmässä johdossa ja 16 % ylemmässä keski johdossa (kuvio 15). Rahoitus sekä elektroniikka ja IT ovat olleet ensimmäisissäkin työpaikoissa suosituimpia toimialoja. Noin puolet ilmoittaa tutkimuksen tai tutkimuksen johtamisen olleen keskeinen osa työtään ensimmäisessä työpaikassaan tohtoriksi valmistumisen jälkeen.

KUVIO 15. Ensimmäinen asema, yksityinen sektori

Sektorien välinen liikkuvuus

Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportissa (2005) esitetään mm., että perinteisen etenemisen samassa organisaatiossa lisäksi tulisi korostaa myös sektorien välistä liikkuvuutta. Tohtorien liikkuvuutta Suomen työmarkkinoilla tutkinut Kai Husso (2005) selvitti liikkuneiden tohtoreiden määrää sektoreittain vuosina 1998-1999 käyttäen lähteenä tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoa, jota oli täydennetty koulutus- ja väestötilastojen tiedoilla. Tulokset näyttävät, että tohtorit liikkuvat entistä enemmän yli sektorirajojen, kun sektorien sisäinen liikkuvuus oli laskenut koko 1990-luvun ajan. Tohtorien määrä on kasvanut liikkuvuuden myötä eniten yrityssektorilla, ja määrällisesti suurin sektorien välinen liikkuvuusvirta suuntautui yliopistoista yrityksiin. Suurin yksittäinen liikkuvuusvirta oli sen sijaan yliopistosektorin sisällä.

HKKK:n tohtorien ensimmäistä ja vastausajankohdan työpaikkaa verrattaessa selvisi, että suurin osa oli vastausajankohtana töissä samalla sektorilla kuin ensimmäisessä työtehtävässään tohtoriksi valmistumisen jälkeen. Useat julkisella sektorilla työuransa aloittaneista olivat myös vastausajankohtana julkisen sektorin työtehtävissä. Lisäksi enemmistö työuransa yliopistolla aloittaneista oli edelleen yliopistolla töissä. Yksityisellä sektorilla oli hieman enemmän siirtymisiä sektoreiden välillä. 23 % vastaajista oli siirtynyt yksityiseltä sektorilta julkiselle kun julkiselta yksityiselle puolelle oli puolestaan siirtynyt 7 % vastaajista.

Suomen akatemian ns. Industria Academia - työryhmä on tehnyt ehdotuksia sektoreiden välisen liikkuvuuden edistämiseksi. Suomen Akatemian hallitus on keväällä 2005 tehnyt periaatepäätöksen Industria Academia - työryhmän ehdotuksen mukaisesti perustaa uuden rahoitusmuodon väitelleille tutkijoille mahdollistaen sektorien välisen liikkuvuuden. Rahoitusmuodolla tuetaan ensisijaisesti yrityksen palveluksessa olevan tohtorin koulutuksen saaneen henkilön enintään vuoden mittaista työskentelyä yliopistoissa sekä vastaavasti yliopiston palveluksessa olevan väitelleen tutkijan työskentelyä yrityksessä. (Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportti 2005)

Työhistoria tohtorin tutkinnon jälkeen vuosissa

Työhistoriaa kartoitettiin kysymällä vastaajilta *"Työhistoria tohtorin tutkinnon jälkeen vuosissa"*. Vastaajille annettiin erilaisia vaihtoehtoja (vakituinen, määräaikainen, osa-aikainen työ, työskentely apurahalla ym.), joiden kestoa pyydettiin arvioimaan vuosissa. Suurin osa vastaajista (90/127:sta kysymykseen vastanneesta) oli ollut tohtorin tutkinnon jälkeen vakituisessa työssä. Keskimäärin vakituisessa työssä oli oltu noin kymmenen

vuotta. Määräaikaisuus oli myös ollut osa usean vastaajan työuraa (42 %), mutta yleensä lyhempinä jaksoina. Keskimäärin vastaajat olivat työskennelleet määräaikaisissa tehtävissä työuransa aikana neljä ja puoli vuotta. Työttömyyttä oli uransa aikana kokenut neljä henkilöä, ja työttömyysjakso oli kestänyt keskimäärin reilun vuoden. Äitiys- tai vanhempainlomalla oli ollut 7 henkilöä, 5 % kaikista vastaajista.

Itsenäisiä yrittäjiä vastaajissa oli vastaushetkellä 5 % (ks. kohta tohtorien työllisyystilanne). Hieman suurempi osa, 7 % vastaajista oli jossain vaiheessa tohtoritutkintonsa jälkeen toiminut yrittäjänä. Keskimäärin yrittäjänä työskentely oli kestänyt neljä vuotta.

Apurahojen turvin työskentelevistä tutkijoista on viime aikoina puhuttu paljon. Apurahatutkijoiden tilanne on ongelmallinen mm. sosiaaliturvan suppeuden takia. Apuraha ei esimerkiksi kartuta työttömyyspäivärahaa, eläkettä tai äitiyspäivärahaa (Tieteentekijöiden liiton tiedote 2001). Apurahan sosiaaliturvaa selvittäneen työryhmän loppuraportissa (Pukkila et al. 2004) ehdotetaan, että apurahansaajille järjestettäisiin pakollinen eläkevakuutus, jonka rahoittamiseen osallistuisivat apurahansaaja ja valtio. Työryhmä ehdottaa myös, että tuloverolaissa säädettyä verovapaan apurahan määrän rajaa nostettaisiin 19 000 euroon vuodessa. Tämä turvaisi, että apurahan saajan käteen jäävän tulon määrä ei pienenesi vakuutusmaksuvelvollisuuden vuoksi ja että verovapaan tulon määrän muutos korjaisi ansion jälkeensä jääneisyyttä.

Kyselyyn vastanneista 9 % ilmoitti työskennelleensä jossain vaiheessa tohtoriksi valmistumisensa jälkeen apurahalla. Keskimääräinen apurahalla työskentelyaika oli puolitoista vuotta.

Tohtorit kansainvälisissä tehtävissä

Myös tohtorien toimintaa kansainvälisessä kentässä kysyttiin, kun vastaajia pyydettiin kertomaan kuinka monta vuotta ja kuinka monta kertaa he olivat olleet ulkomailla ennen tohtoriksi valmistumista sekä tohtoriksi valmistumisen jälkeen. Lisäksi pyydettiin kertomaan missä maissa, missä tehtävissä ja kuinka pitkään vastaajat olivat olleet ulkomailla tohtoriksi valmistumisen jälkeen.

HKKK:sta valmistuneita tohtoreita voidaan pitää kansainvälisinä, kun vastaajista 65 % oli ennen tohtorin tutkinnon suorittamista työskennellyt ulkomailla ja tutkinnon jälkeen puolestaan noin puolet. Keskimäärin vastaajat olivat olleet yhteensä töissä ulkomailla ennen tutkinnon suorittamista hieman alle neljä vuotta (46 kk) ja tutkinnon suorittamisen jälkeen kolme vuotta (36 kk). Kyselyssä huomioitiin vähintään kuukauden

jaksot ulkomailla. Lisäksi usea mainitsi työskentelevänsä tehtävissä, jotka eivät vaadi pidempiaikaista oleskelua ulkomailla, mutta runsaasti matkapäiviä. Vastausajankohtana tohtoreita työskenteli tai oli työskennellyt ympäri maailmaa, suurin osa kuitenkin Keski-Euroopassa, Skandinaviassa ja Yhdysvalloissa.

Pääosin ulkomailla pidempään työskennelleistä vastaajista sijoittuivat akateemiseen maailmaan ja toimivat ulkomailla mm. professoreina ja tutkijoina. Myös kansainväliset järjestöt, kuten OECD, Maailmanpankki ja Euroopan komissio ovat vieneet tohtoreita ulkomaille pidemmiksi ajoiksi.

TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS URAAN JA PALKKAAN

Tohtorin tutkinnon vaikutusta uraan ja palkkaan kysyttiin useilla väittämillä, joissa asteikkona käytettiin:

- 1 = Täysin eri mieltä
  - 2 = Jokseenkin eri mieltä
  - 3 = Ei eri eikä samaa mieltä
  - 4 = Jokseenkin samaa mieltä
  - 5 = Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa (eos)

Tarvitaanko tohtorin tutkintoa työtehtävissä

Ensimmäiseksi kerättiin tietoa siitä edellyttivätkö vastaajien vastaushetken työtehtävät tohtorin tutkintoa. Väittämään "*Tohtorin tutkinto on pätevyysvaatimus nykyisten tehtävieni hoidossa*" vastasi 127 tohtoria, joista 2 vastasi "en osaa sanoa (eos)". Vastausten keskiarvoksi muodostui 3,9 joten vastaajat olivat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Verrattaessa yksityisellä ja julkisella sektorilla työskenteleviä, vastaukset vaihtelivat. Kun julkisella sektorilla toimivista selvä enemmistö, 71 % oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, yksityisellä toimivista enää 22 % oli täysin samaa mieltä. Jokseenkin samaa mieltä yksityisellä sektorilla toimivista oli 16 %.

Tohtoritutkintojen määrien kasvaessa keskusteluissa pinnalle noussut aihe on ollut se, riittääkö kaikille valmistuneille koulutustaan vastaavia tehtäviä. Suomen Akatemian julkaisussa (2003, 41) yhdeksi tulevaisuuden haasteeksi nähdään tohtoreiden, maistereiden ja ammattikorkeakouluista valmistuneiden töiden jakautuminen ja erottuminen toisistaan. Näin ollen mainittavaa on se, että tutkimukseen vastanneista ennen vuotta 1980 valmistuneista jopa 81 % oli täysin samaa mieltä siitä, että tohtorin tutkinto oli pätevyysvaatimuksena työtehtävien hoidossa. 2000-luvulla valmistuneista puolestaan noin puolet, 49 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Eroa selittänee se, että tohtoreita on sijoittunut viime vuosina entistä enemmän eri sektoreille, kun aiemmin ura tehtiin pääsääntöisesti akateemisissa tehtävissä (ks. kohta "tohtorien sijoittuminen julkiselle ja yksityiselle sektorille").

Toiseen saman aihepiiriin väittämään "*Nykyisen työni vaativuustaso edellyttää tohtorin tutkinnon antamia valmiuksia*" vastasi 127 henkilöä, joista yksi vastasi "eos". Vastausten keskiarvoksi muodostui 4, eli vastaajat olivat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Jälleen oli nähtävissä ero julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Kun julkisella sektorilla 71 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, yksityisellä sektorilla mielipiteet vaihtelivat (44 % yksityisen sektorin vastaajista oli väittämän kanssa eri mieltä, 37 % samaa mieltä) (ks. taulukko 6).

TAULUKKO 6. Edellyttikö työn vaatimustaso tohtorin tutkinnon antamia valmiuksia

"Nykyisen työni vaativuustaso edellyttää tohtorin tutkinnon antamia valmiuksia"	Julkinen sektori % n= 78	Yksityinen sektori % n= 32	Muu % n= 11
Täysin eri mieltä	2	22	18
Jokseenkin eri mieltä	3	22	18
Ei samaa eikä eri mieltä	10	19	9
Jokseenkin samaa mieltä	14	22	9
Täysin samaa mieltä	71	15	46
Yhteensä	100	100	100

Kolmanteen saman aihepiirin väittämään "*Nykyiset työtehtäväni vastaavat tohtorin koulutustani*" vastasi 125 henkilöä, joista 2 vastasi eos. Väittämän keskiarvo oli 4.1 eli myös tässä vastaajat olivat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Myös tässä näkyi selvä ero yksityisen ja julkisen sektorin välillä, vaikkakin ero olikin pienempi kuin kahdessa edellisessä väittämässä.

Työtehtävien ja tohtorin tutkinnon vastaavuutta on tutkittu myös Tampereen yliopiston selvityksessä (2003), jossa 1997-2001 välisenä aikana valmistuneista jatkotutkinnon suorittaneista 64 % oli sitä mieltä, että heidän työtehtävänsä vastasivat suoritettua jatkotutkintoa. Luonnonvara-alojen maistereiden ja tohtoreiden uravalintoja selvittänyt Tyni (2005) raportoi, että tohtorit arvioivat maistereita enemmän olevansa koulutustasoaan vastaavassa työssä, kun 80 % tohtoreista koki, että työ vastasi koulutustasoa.

Arvostetaanko tohtorin tutkintoa

Tohtorin tutkinnon arvostusta kysyttiin vastaajilta väittämällä "*Tohtorin tutkinnon suorittaneiden osaamista arvostetaan työelämässä*". Vastausten keskiarvoksi muodostui 3,2, kun asteikko oli 1-5 (n= 127, 6 % eos). Vastaukset olivat suurin piirtein samansuuntaisia huolimatta siitä, millä sektorilla vastaajat työskentelivät. Myöskään valmistumisvuoden kohdalla tai miesten ja naisten vastauksissa ei syntynyt mainittavaa eroa.

Onko tohtorin tutkinto vaikuttanut uravaihtoehtoihin ja työnkuvaan

Tärkeäksi nähtiin myös tieto siitä, onko tohtorin tutkinnosta ollut selkeää hyötyä työuralla. Tätä näkökohtaa lähestyttiin väittämällä *"Tohtorin tutkinto on mahdollistanut sellaisia uravaihtoehtoja, joita maisterin tutkinto ei olisi tarjonnut"*, *"Tohtorin tutkinto on vaikuttanut myönteisesti työnkuvaani"* sekä *"Tohtorin tutkinnon suorittaneille on tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja"*.

Vastausten tulokset osoittavat, että tohtorin tutkinnosta on ollut vastaajille hyötyä, kun kahdessa ensimmäisessä väittämässä vastausten keskiarvoiksi muodostui molemmissa 4,4. Ensimmäiseen väittämään vastasi 128 vastaajaa, joista 4 vastasi "eos". Aiemmin on esitetty, että julkisella sektorilla työskennelleet olivat sitä mieltä, että tohtorin tutkinto oli välttämättömyys heidän vastausajankohdan tehtävien hoidossa. Näin ollen olisi loogista, että julkisen sektorin tohtorit olisivat ensimmäisen väittämän kanssa samaa mieltä. Tulokset osoittavatkin, että 91 % julkisen sektorin vastaajista oli väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Myös yksityisellä puolella oltiin pitkälti samaa mieltä, kun 72 % oli joko jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Toiseen väittämään, *"Tohtorin tutkinto on vaikuttanut myönteisesti työnkuvaani"* vastasi myös 127 henkilöä, joista 5 vastasi "eos". Tässäkään ei ollut selviä eroja julkisen tai yksityisen sektorin välillä.

Mielenkiintoinen oli varsin neutraali tulos kolmannen väittämän *"Tohtorin tutkinnon suorittaneille on tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja"* kohdalla, kun keskiarvoksi muodostui 3,3. Noin kolmasosa vastaajista (n= 128) päätyi vaihtoehtoon "ei samaa eikä eri mieltä" tai "en osaa sanoa". Eniten väittämän kanssa samaa mieltä olivat yksityisellä sektorilla toimivat tohtorit, joiden vastausten keskiarvoksi muodostui 3,4. Julkisen sektorin vastaajien keskiarvo oli 3,3 ja muu- sektorilla toimivilla 2,9. Eroa ei ollut eri aikoina valmistuneiden tai miesten ja naisten vastausten välillä.

TAULUKKO 7. Onko tohtorin tutkinnon suorittaneille tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja

"Tohtorin tutkinnon suorittaneille on tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja"	Julkinen sektori % n= 79	Yksityinen sektori % n= 32	Muu - sektori % n= 11	Kaikki yhteensä %
Täysin eri mieltä	5	3	27	7
Jokseenkin eri mieltä	16	22	27	19
Ei samaa eikä eri mieltä	24	19	9	21
Jokseenkin samaa mieltä	27	47	0	29
Täysin samaa mieltä	14	9	37	15
Eos	14	0	0	9
Yhteensä	100	100	100	100

Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportissa (2005) esitetään, että tutkijanuran houkuttelevuuden lisäämiseksi tohtoreille tulee tarjota erilaisia uravaihtoehtoja ja mahdollisuutta liikkua julkisen ja yksityisen sektorin sisällä että niiden välillä. Perinteisen etenemisen samassa organisaatiossa lisäksi tulisi korostaa myös sektorien välistä ja kansainvälistä liikkuvuutta.

Onko tohtorin tutkinto antanut valmiuksia työuralle

Kysyttiin myös onko tohtorin tutkinto antanut valmiuksia työuralle ja jos kyllä niin millaisia. Väittämään *"Tohtorin tutkintoon johtanut tutkijakoulutus on antanut hyvät valmiudet työuralleni"* vastasi 127 tohtoria (7 % eos). Vastajat olivat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa (ka=4). Tässä väittämässä vastausten ero julkisen ja yksityisen sektorin välillä oli melko pieni, ja molemmista enemmistö vastaajista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä (Julkinen 78 %, yksityinen 69 %).

Väittämän lisäksi tohtoreita pyydettiin perustelemaan vastauksiaan (avoin kysymys) ja kertomaan, minkälaisia valmiuksia tutkinto on antanut. Avoimeen kysymykseen vastasi 44 tohtoria. Vastaajien mielestä tutkinto on antanut valmiuksia mm. seuraavasti:

- kehittämällä menetelmien käyttöä, analyyttistä ajattelua ja päättelykykyä
- opettamalla asioiden jäsentämistä ja kokonaisuuksien hahmottamista
- kehittämällä pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta
- parantamalla raporttien kirjoittamistaitoa
- laajentamalla maailmankuvaa
- luomalla uusia mahdollisuuksia

- edistämällä itsenäisyyttä, itsevarmuutta ja valmiutta oppia uusia asioita
- lisäämällä kansallista ja kansainvälistä uskottavuutta

Tohtoreiden vastauksista nousi esille paljolti samoja asioita, kuin opetusministeriön raportissa esitetyt työelämän näkemykset tohtoreiden vahvoista puolista. Näitä olivat mm. korkea abstrahointi-, analyysi- ja ongelmanratkaisukyky, kyky ja halu seurata uusinta tieteellistä tietoa, kansainvälisyys ja kielitaito, näkemyksen laajuus, syvyys ja kattavuus, alan täsmällisen käsitteistön hallinta sekä tottumus asioiden kirjalliseen ja suulliseen esittämiseen (Opetusministeriö 2004, 20).

Onko tutkinto vaikuttanut palkkaan

Onko tohtorin tutkinnolla ollut vaikutusta palkkakehitykseen ja eroaako palkka maistereihin verrattuna, ovat kiinnostavia kysymyksiä tulonäkökulmasta jatkokoulutusta, tutkijanuraa tai uraa yrityssectorilla suunnitteleville. Väittämien "*Tohtorin tutkinto on vaikuttanut palkkakehitykseeni myönteisesti*" ja "*Nykyisen tehtäväni palkkataso on korkeampi kuin vastaavan tyypisissä tehtävissä olevilla maisterin tutkinnon suorittaneilla*" vastausten keskiarvot olivat melko neutraaleja, 3,5 ja 3,4 (n= 127 ja 123). Kummankaan väittämän vastauksissa ei ollut eroa eri aikoina valmistuneilla tai miesten ja naisten vastausten välillä. Sen sijaan sektorilla oli merkitystä.

Ensimmäisen väittämän kohdalla julkisella sektorilla enemmistö (65 %) oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Sen sijaan yksityisellä sektorilla useat olivat väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä (44 %) vaikkakin mielipiteet hajaantuvat voimakkaasti eri vaihtoehtojen välille (ks. taulukko 8). Samansuuntaiset tulokset saatiin myös jälkimmäisestä väittämästä (ks. taulukko 9).

TAULUKKO 8. Kyselyyn vastanneiden mielipide tutkinnon vaikutuksesta palkkakehitykseen

Tohtorin tutkinto on vaikuttanut palkkakehitykseeni myönteisesti	Julkinen sektori % (n=79)	Yksityinen sektori % (n=32)	Muu - sektori % (n=11)	Yhteensä %
Täysin eri mieltä	6	19	37	12
Jokseenkin eri mieltä	6	25	9	12
Ei samaa eikä eri mieltä	17	16	18	16
Jokseenkin samaa mieltä	32	22	18	28
Täysin samaa mieltä	33	12	18	26
En osaa sanoa	6	6	0	6
Yhteensä	100	100	100	100

TAULUKKO 9. Kyselyyn vastanneiden mielipide tutkinnon vaikutuksesta palkkaan maistereihin verrattuna

Nykyisen tehtäväni palkkataso on korkeampi kuin vastaavan tyypillisissä tehtävissä olevilla maistereilla	Julkinen sektori % (n=76)	Yksityinen sektori % (n=32)	Muu - sektori % (n=11)	Yhteensä %
Täysin eri mieltä	8	25	46	16
Jokseenkin eri mieltä	11	16	0	11
Ei samaa eikä eri mieltä	11	22	0	12
Jokseenkin samaa mieltä	14	9	9	13
Täysin samaa mieltä	39	19	18	32
En osaa sanoa	17	9	27	16
Yhteensä	100	100	100	100

Tynin (2005) selvityksessä ilmeni, että 43 % luonnonvara-alan tohtori-miehistä oli sitä mieltä palkka vastasi akateemista koulutusta ja 53 % sitä mieltä, että palkka oli alempi kuin koulutus edellyttäisi. Tohtorinaisista puolestaan 36 % oli sitä mieltä että palkka vastasi tutkintotasoa ja 60 % sitä mieltä, että palkka oli alempi. Miehistä 1 % ja naisista 0 % oli sitä mieltä, että palkka oli korkeampi kuin koulutus edellyttäisi. Samankaltainen oli tulos kun kysyttiin miten palkka vastasi työn vaativuustasoa. Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyssä puolestaan yli puolet (54 %) tohtoreista oli sitä mieltä,

että heidän palkkauksensa oli sopuoinnussa työtehtävien kanssa. Eroa mielihiteissä oli kuitenkin yliopistosektorin ja muiden välillä. Kun yliopistosektorilla 55,6% oli sitä mieltä, että palkkaus oli liian pieni verrattuna tehtäviin, niin tutkimuslaitoksissa ja muiden työnantajien palveluksessa toimivista lähes 60% oli sitä mieltä, että palkkaus on sopuoinnussa tehtävien kanssa. Tohtorin tutkinnon suorittaneista miehistä 11,7 % ja naisista 6,1% toimi professorina. (Puhakka ja Rautopuro 2004) (Puhakka & Rautopuro 2004). HKKK:n tohtoreiden kohdalla julkisella sektorilla vastaushetkellä työskennelleistä tohtoreista yli puolet (55 %) toimi professoreina.

Onko tohtorin tutkinnosta ollut etua tai haittaa työnhaussa

Voitaneen todeta, että tohtorin tutkinto on ainakin julkisella sektorilla ollut uran kannalta usein välttämätön asia. Vielä erikseen kysyttiin, ovatko tohtorit kokeneet tutkinnosta olleen työnhaussa etua tai haittaa. Väittämiksi nostettiin *”Tohtorin tutkinto on ollut eduksi työnhaussa”* ja toisaalta *”Tohtorin tutkinto on ollut haitaksi työnhaussa”*. Molempia haluttiin kysyä sillä vaikka tutkinnosta on saattanut olla joissain tilanteissa hyötyä, on siitä saattanut olla toisessa tilanteessa haittaa.

Ensimmäiseen väittämään vastasi 126 henkilöä (10 % eos). Vastajat olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että tohtorin tutkinto oli ollut eduksi työnhaussa (ka = 4,2). Etenkin julkisella sektorilla työskentelevät olivat kokeneet, että tohtorin tutkinnosta on ollut etua työnhaussa, sillä jopa 56 % heistä oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja 19 % jokseenkin samaa mieltä. Yksityisellä sektorilla 22 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja 53 % jokseenkin samaa mieltä. Tohtoreita pyydettiin myös perustelemaan vastaustaan. Avoimeen kysymykseen vastasi yhteensä kuusikymmentäkaksi (62) tohtoria. Usea perusteli vastausta sillä, että tohtorin tutkinto oli ollut pätevyysvaatimuksena vastaushetken työtehtävissä. Myös tutkinto itsessään ja sen tarjoama kyky monialaisuuteen koettiin etuna.

Muiden selvitysten mukaan varsinkin yrityssektorilla tohtoreilla on ollut vaikeuksia työllistyä; esimerkiksi Suomen ekonomiliiton (Seife) raportin (Oksanen 2002) mukaan yrityssektorin tohtoritarpeista kertovista tutkimuksista on nähtävissä, että kiinnostusta ei löydy tohtoreiden palkkaamiseen. Opetusministeriön julkaisun mukaan liiallinen tieteellinen erikoistuminen sekä työelämän käytännön taitojen puutteet ovat työelämän näkemyksen mukaan tohtoritutkinnon suorittaneiden ongelmia (opetusministeriö 2004, 20). HKKK:n tohtoreiden vastaukset olivat eri suunnalla, kun väittämään *”Tohtorin tutkinto on ollut haitaksi työnhaussa”* vastanneet 126 tohtoria olivat väittämän kanssa jokseenkin eri mieltä (ka = 1,7). Mielihiteissä ei ollut mainittavaa eroa yksityisen ja julkisen sektorin välillä. Vastajia pyydettiin

myös kertomaan, miten tutkinto on ollut haitaksi. Vain kahdeksantoista (18) tohtoria vastasi avoimeen kysymykseen. Tilanteet, joita kuvattiin, sijoittuivat yksityiselle sektorille ja ne mukailivat ekonomiliiton havaintoja. Haitallisina koettiin se, että vaikka tutkinto on antanut hyvät valmiudet uralle, tutkintoon käytetty aika oli pois yrityssektorin urasta. Haittana mainittiin myös että työnantajat saattavat arvioida tohtorit ylipäteviksi, ylikoulutetuksi tai liian teoreettisiksi.

ONKO TOHTOREITA LIIKAA

Tohtoreiden määrästä ja määrän kasvusta sekä siitä riittääkö kaikille tohtoreille töitä on ollut eri medioissa viime aikoina paljonkin puhetta ja erilaisia mielipiteitä. Opetusministeriön (Karjalainen, 2005) mukaan tutkijakoulutuksen määrällistä mitoitus voidaan perustella mm. työvoimatilanteen kehitymisellä, työvoimaennusteilla ja tiedepoliittisilla tavoitteilla. Työllistymiseen ja sijoittumiseen vaikuttavat tohtoreiden työelämävalmiudet, tohtori-koulutuksen julkinen kuva sekä tohtoreiden ja työnantajien asenteet (Karjalainen 2005).

Opetusministeriön mukaan tohtoreita tarvitaan lisää (Mattila 2005). Myös Suomen ekonomiliiton raportissa on nähtävissä samansuuntaisia näkymiä, kun kyselyyn vastanneista yli puolet oli sitä mieltä, että kauppatieteellisellä alalla koulutetaan liian vähän tohtoreita (Oksanen 2002). Kyselyyn vastaajina olivat tutkimuksesta vastaavat, tutkimustoimintaa hallinnoivat ja/tai tutkimusta tekevät yliopistoyksiköiden edustajat. Tohtoreiden määrän kasvattamista ovat puolestaan kritisoineet esimerkiksi Puhakka ja Viren (2004), jotka ovat ottaneet kantaa tutkintojen laatuun ja arvostelevat mm. opetusministeriön kehittämissuunnitelmaa, jonka tavoitteena on kasvattaa

tohtorien määrää. Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) tekemän tiedustelun mukaan mitään merkittävää tohtoritarpeen lisäystä tai vähennystä ei ole odotettavissa millekään EK:n edustamalle sektorille vuoden 2005 aikana.

Aiheen ajankohtaisuuden vuoksi selvitettiin HKKK:sta valmistuneiden tohtoreiden mielipidettä asiasta. 128 tohtoria vastasi väittämiin: "*Kauppateieteellisellä alalla koulutetaan tohtoreita mielestäni liikaa*" ja "*Yleensä ottaen tohtoreita koulutetaan mielestäni liikaa*". Vastaukset molempiin väittämiin olivat hyvin neutraaleja, kun ensimmäisen väittämän keskiarvoksi muodostui 3 ja jälkimmäisen 3,3. Vastauksista voidaan havaita pieni viite suuntaan, että vastaajien mielestä yleisesti ottaen tohtoreita koulutetaan hieman liikaa (ks. taulukot 10 ja 11).

TAULUKKO 10. Kyselyyn vastanneiden mielipide kauppatieteellisen alan tohtoreiden koulutusmäärästä

Kauppatieteellisiä tohtoreita koulutetaan liikaa	% vastaajista
Täysin eri mieltä	10
Jokseenkin eri mieltä	21
Ei samaa eikä eri mieltä	25
Jokseenkin samaa mieltä	23
Täysin samaa mieltä	9
En osaa sanoa	12
Yhteensä	100

TAULUKKO 11. Kyselyyn vastanneiden mielipide tohtoreiden koulutusmäärästä yleisesti ottaen

Yleensä ottaen tohtoreita koulutetaan liikaa	% vastaajista
Täysin eri mieltä	7
Jokseenkin eri mieltä	20
Ei samaa eikä eri mieltä	18
Jokseenkin samaa mieltä	34
Täysin samaa mieltä	14
En osaa sanoa	7
Yhteensä	100

TOHTORIOHJELMAN LISÄKSI TEOLLISUUS- TOHTORIOHJELMA?

HKKK:n tohtoreilta kysyttiin myös siitä tarvitaanko nykyisen tohtoriohjelman rinnalle ns. teollisuustohtoriohjelmää, joka olisi suunnattu erityisesti yksityis- sektorilla toimiville. Väittämään vastasi 127 tohtoria ja keskiarvoksi muodostui 2,6. Mainittavaa eroa ei vastauksissa ollut valmistumisvuoden eikä julkisen tai yksityisen sektorin välillä. Vastausten jakaumat on nähtävissä taulukosta 12.

TAULUKKO 12. Kyselyyn vastanneiden mielipide
teollisuustohtoriohjelman tarpeellisuudesta

Tohtoriohjelman rinnalle tarvitaan teollisuustohtoriohjelmää	Yhteensä %
Täysin eri mieltä	28
Jokseenkin eri mieltä	24
Ei samaa eikä eri mieltä	8
Jokseenkin samaa mieltä	21
Täysin samaa mieltä	9
Ei osaa sanoa	10
Yhteensä	100

Väittämän lisäksi tohtoreilta kysyttiin *”jos tarvetta olisi miten sen tulisi erota nykyisestä tohtoriohjelmasta”*. Yhteensä 43 tohtoria (34 % kysymykseen vastanneista) antoi kommenttinsa teollisuustohtoriohjelmaan. Vastaajien mielestä teollisuustohtoriohjelman tulisi erota nykyisestä tohtoriohjelmasta seuraavasti:

- Lähtökohta teorian soveltaminen ja käytännönläheinen tutkimus
  - Vähemmän teoriaa ja fokus teorian soveltamisessa
  - Tutkitaan reaali maailman ongelmia ja liiketoiminta-osaamista alentamatta laatutasoa
- Yhteistyössä yritysten kanssa
  - Opintoja suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä yritysten kanssa
  - Tutkimuksen rahoitusta yksityiseltä sektorilta
- Teollisuustohtoriopiskelijat omana ryhmänä
  - Vertaistuki
  - Sitoutuneet ohjausryhmät
- Nopeampi tiiviimpi aikataulu, opiskelua iltaisin tai viikonloppuisin

Kritiikkiä kohdistui nimikkeen epäselvyyteen sekä siihen, että erillinen tohtoriohjelma voisi aiheuttaa sekaannusta. Ratkaisuksi ehdotettiin MBA:n tai lisensiaattitutkimuksen kehittämisen ko. suuntaan tai kokonaan uuden tutkinnon kehittämisen. Oppia kehoitettiin myös ottamaan ulkomaisista vastaavista ohjelmista.

KIINNOSTUS TOHTORI- ALUMNITOIMINTAAN

Helsingin kauppakorkeakoulu on 1990-luvun alusta tarjonnut alumnitoimintaa perustutkinnon suorittaneille. Yhteydenpito alumnitoiminnan puitteissa on aktiivista ja muodostaa luonnollisen linkin koulun ja valmistuneiden välille.

Tohtoreille kohdistettu oma alumnitoiminta on asiaa selvittäneen KTT Atso Andersénin mukaan yleistä muun muassa Yhdysvalloissa. Hän arvionsa mukaan Suomessa tai Pohjoismaissa ei ole tarjolla vastaavalla tavalla organisoitua tohtoreille kohdistettua omaa alumnitoimintaa. Kiinnostusta HKKK:sta valmistuneiden tohtoreiden omaan alumnitoimintaan kysyttiin tohtorikyselyn yhteydessä lomakkeen toisessa osassa.

Tohtorialumnitoiminnan perusajatukseksi nähtiin, että se voisi tukea HKKK:n tohtoreiden yhteydenpitoa toisiinsa sekä HKKK:un rajaamatta kuitenkin muun alumnitoiminnan etuja. Nähtiin myös, että Tohtorialumnitoiminta voisi osaltaan myös parantaa yritysten ja HKKK:n tutkimusyhteisön välistä tiedonvaihtoa ja luoda uusia edellytyksiä yhteistyölle. Tohtorialumnitoiminta voisi tarjota jäsenilleen myös mm. huippuasiantuntijaluentoja sekä toimia poikkitieteellisenä foorumina, jossa jäsenet voisivat vaihtaa ajatuksia ja luoda pohjaa yhteistyölle.

Vastauksista ilmeni selvä tilaus tohtorialumnitoiminnan käynnistämiseen, kun 131 vastaajasta 61 % osoitti kiinnostusta asiaan. Toimintavaihtoehtoista

eniten vastaajia kiinnostivat erikoisluennot (43 %), vuosikokoukset (31 %) ja asiantuntijapankin luominen (29 %).

HKKK:n tohtorien kiinnostuksen kannustamana ja yliopiston johdon rohkaisemana Tohtorialumnitoiminta käynnistettiin Helsingin kauppa-korkeakoulussa marraskuussa 2005. Ennen toiminnan käynnistämistä toiminta-ajatusta hahmoteltiin myös liike-elämän tohtoreiden kanssa. Ohjausryhmän muodostivat KTT Atso Andersén, KTT Anton Helander ja KTT Mikko Syrjänen sekä alumnikoordinaattori Terttu Forsström.

YHTEENVETO

Tohtorien työllisyystilanteesta, tutkinnon arvostuksesta ja merkityksestä on ollut runsaasti julkista keskustelua. Suomen Akatemia on suositellut, että tohtorien tarvetta ja tarkoituksenmukaista sijoittumista yhteiskunnan eri tehtäviin seurataan säännöllisesti. Tämä selvitys Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden sijoittumisesta työelämään sekä tutkinnon vaikutuksesta työtehtäviin tehtiin siis useasta perustellusta syystä.

Kyselyn tutkimusjoukoksi muodostui 214 Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistunutta tohtoria. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 62 %, mitä voidaan pitää hyvänä. Kysely näyttäisi olevan kauppatieteellisellä alalla suurin.

Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että HKKK:n tohtoreiden työllisyystilanne on hyvä. Suurin osa vastaajista oli vastaushetkellä vakituisessa työpaikassa, ja työttömänä ilmoitti olevan vain 1,5 % vastaajista. Julkinen sektori työllisti 65 % vastaajista, ja oli näin, kuten muillakin yliopistoilla, tohtorien suurin työnantaja. Kuitenkin HKKK:n tohtoreita työskenteli kansalliseen keskiarvoon (15 %) verrattuna suhteellisen paljon yksityisellä sektorilla,

jopa 26 %. Verrattuna myös muiden yliopistojen tekemiin selvityksiin tätä voidaan pitää korkeana; esimerkiksi Oulun yliopistosta valmistuneilla tohtoreilla yksityisellä sektorilla toimivien osuus oli 24 %, Turun yliopistosta valmistuneilla 20 % ja Helsingin yliopistolta valmistuneilla 11 %.

Helsingin kauppakorkeakoulusta valmistuneet tohtorit ovat melko kansainvälisiä. Suurin osa vastaajista on työskennellyt ulkomailla ennen tutkinnon suorittamista tai sen jälkeen, yleisimmin Keski-Euroopassa, Skandinaviassa tai Yhdysvalloissa. Vastausajankohtana ulkomailla työskenteli noin 8 % vastaajista.

Tohtorien vastuksista kävi ilmi, että tohtorin tutkinnolla oli ollut pääosin positiivinen vaikutus heidän työuraansa ja että tutkinnon antamat valmiudet ovat olleet suurelle osalle etuna niin työnhaussa kuin työtehtävien hoidossakin. Tutkinto on sekä opettanut, kehittänyt että edistänyt erilaisia työelämässä tarvittavia taitoja, kuten päättelykykyä, kokonaisuuksien hahmottamista sekä valmiutta oppia uutta. Lisäksi erityisesti julkisella sektorilla työskenteleville vastaajille tutkinto oli ollut uran kannalta usein välttämätön asia.

Tohtorin tutkinnolla näyttäisi olevan vaikutusta myös palkkaan, sillä kyselyyn vastanneiden tohtorien palkkojen keskiarvo ja mediaani olivat suurempia kuin mitä Suomen ekonomiliiton vuoden 2003 palkkatasotutkimuksen mukaan olivat ekonomien keskiarvo- ja mediaanipalkat. Kyselyyn vastanneista nimenomaan julkisella sektorilla työskentelevät olivatkin sitä mieltä, että tutkinto on vaikuttanut palkkakehitykseen myönteisesti. Yksityisellä sektorilla työskentelevien vastaukset sen sijaan hajaantuivat voimakkaasti, eikä heidän osaltaan ole nähtävissä selkeää, yhtenäistä mielipidettä siitä, oliko tutkinto vaikuttanut palkkaan positiivisesti vai ei.

Keskimäärin vastaajat olivat aloittaneet jatko-opintonsa melko pian maisterin tutkinnon suorittamisen jälkeen; tohtoriopintojen aloittamiseen oli mennyt keskimäärin hieman alle neljä vuotta mediaanin ollessa tasan yksi vuosi. Kolme keskeisintä motiivia tohtorin tutkinnon suorittamiseen olivat vastaajien mielestä kiinnostus tutkimustyöhön, oman itsensä kehittäminen sekä tutkimusaiheen olemassaolo. Itse tutkinnon suorittamiseen katsottiin menneen tehokasta aikaa neljä vuotta.

Vastaajat olivat sitä mieltä, että yleisesti ottaen tohtoreita koulutetaan ehkä hieman liikaa. Kauppatieteellisen alan tohtoreiden kohdalla vastaajien mielipide oli neutraali, eli voidaan nähdä, että tällä hetkellä koulutettavien määrää pidetään melko hyvänä.

Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportissa (2005) todetaan, että tutkijanuran houkuttelevuuden lisäämiseksi tohtoreille tulee tarjota erilaisia uravaihtoehtoja ja mahdollisuutta liikkua sekä julkisen ja yksityisen sektorin

sisällä että välillä. Kirjoittajia jäi askarruttamaan Helsingin kauppakorkeakoulun tohtorien neutraali vastaus väittämään "tohtorin tutkinnon suorittaneille on tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja", kun keskiarvoksi muodostui 3,3. Toisaalta mielipiteet uravaihtoehtojen riittävydestä ja tutkinnon suorittaneiden osaamisen arvostuksesta jakaantuivat voimakkaasti. Tohtorien laajalaisesta työllistymisestä keskusteltaessa tämä olisikin epäilemättä mielekäs jatkoselvityksen aihe. Viime aikoina onkin ollut keskustelua kasvavasta tarpeesta tohtorien sijoittumisesta yrityssectorille. Tähän hyvä lisä olisi keskustelu tohtorien sijoittumisesta julkisen sektorin sisällä muihin yksiköihin kuin yliopistoihin.

LÄHTEET

- Atso Andersén, KTT, tutkimuspäällikkö LTT-tutkimus Oy. Keskusteluja 2004-05.
- Aho Jouko & Jussi-Pekka Sakari (2002). *Tohtorit työelämässä. Selvitys vuosina 1999-2001 Oulun yliopistosta valmistuneiden tohtoreiden sijoittumisesta työelämään*. Työelämä tietoa 2/2002, Oulu.
- Asetus kauppatieteellisestä tutkinnosta* 139/95 (1995) HKKK:n tukisäätiö.
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK (2005). *"Työelämän murros heijastuu osaamistarpeisiin Osaavaa henkilöstöä yrityksiin"*.
- Helsingin kaupparkeakoulun tukisäätiö 1974-2004. 30 vuotta Helsingin kaupparkeakoulun tukena.
- Husso, Kai (2005). Tohtoreiden liikkuvuus Suomen työmarkkinoilla. Teoksessa *Tiede ja Teknologia 2004*. Tiede, teknologia ja tutkimus 2004:5, Tilastokeskus.
- Jyllinkoski Leena-Maija (2005). Miten yliopistojen toiminta, rahoitus ja hyvä työnantajapolitiikka voidaan yhdistää? Valtiotyönantaja 2/2005.
- Karjalainen, Sakari (2005). *"Tutkijakoulutuksen ja tutkijanuran kehittäminen"*. Esitelmä Opetusministeriön Bolognan vanavedessä - seminaarissa: 3. Sykli, 1.11.2005 Helsinki.
- Kuopion yliopisto (2003). *Tohtorit ja lisensiaatit työelämässä*. Työllistymiskysely Kuopion yliopistossa vuosina 2000- 2002 jatkotutkinnon suorittaneille. Kuopion yliopisto, suunnittelu ja kehittäminen.
- Lappeenrannan teknillinen yliopisto (2003). *Tohtorikysely*. Tutkimus LTKK:sta vuosina 1997- 2001 tohtoreiksi valmistuneiden työelämään sijoittumisesta. Hallinnon julkaisuja 138. Lappeenranta.
- Lehtonen, Eeva-Liisa (2002). *"Kauppasivistyksestä kauppatieteeksi"* *Helsingin kaupparkeakoulun viikkotiedote* N:o 14/25.9.2002s. 9.
- Mattila, Markku (2005). Opetusministeriön Bolognan vanavedessä - seminaari: 3. Sykli, 1.11.2005 Helsinki.
- Michelsen Karl-Erik (2001). *"Vuosisadan tilinpäätös. Helsingin kaupparkeakoulu 1911-2001"* Edita Oy, Helsinki.
- Oksanen Juha (2002). *Tohtoriksi vaikka läpi harmaan kiven*. Katsaus kauppatieteellisen alan jatkokoulutukseen. Sefen raportteja 1/2002.

- Opetusministeriö (2004). *Koulutus, tutkimus ja työllisyys*. Valtion tiede- ja teknologianeuvostolle laadittu seurantaraportti. Opetusministeriön julkaisuja 2004: 17. Helsinki.
- Opetusministeriön KOTA-tietokanta. <http://www.csc.fi/kota/kota.html>, 10.11.2005
- Opetusministeriön tutkijanuratyöryhmän väliraportti 30.6.2005.
- Professoriliitto palkkaselvitykset 2004*. Kysely hallintojohtajille. Palkkakysely jäsenille. Raportti huhtikuu 2005. Yliopistopaino, Helsinki.
- Puhakka Antero ja Rautopuro Juhani (2004). *Tuhannen ja yhden työn tarinoita*. Tieteentekijöiden liiton jäsenkysely 2004. Tieteentekijöiden liitto.
- Puhakka Mikko & Virén Matti (2004). Tohtorit: miten paljon vai miten hyviä. *Kanava* 6/2004 s.340- 343.
- Pukkila Tarmo, Rehn-Kiukkonen Mari, Hirvi Maritta, Maisonlahti Marjaana (2004). *Apurahansaajien sosiaaliturvaa selvittäneen työryhmän loppuraportti*. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2004:9.
- Pulkkinen Mari (2001). *Helsingin yliopistossa vuonna 1997 tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään syksyllä 2000*. Helsingin yliopiston rekrytointipalvelut. Helsinki.
- Sainio Juhani (2004). *TYÖLLISTYVÄTKÖ TOHTORIT? Selvitys Turun yliopistosta vuosina 2000–2002 valmistuneiden tohtoreiden sijoittumisesta työelämään*. Turun yliopiston rekrytointipalvelut 1/2004, Turku.
- Sefe 2003 palkkatasotutkimus* (2003). Laatija Anja Uljas. Suomen Ekonomiliitto.
- Sefe 2003 palkkatasotutkimus, B* (2003). Julkaisematon aineisto. Anja Uljas, Suomen Ekonomiliitto.
- Suomen Akatemia (2003). *Tohtoreiden työllistyminen, sijoittuminen ja tarve*. Suomen Akatemian julkaisuja 4/03. Helsinki.
- Tampereen yliopisto (2003). *Tampereen yliopistossa vuonna 2001 jatkotutkinnon suorittaneiden työelämään sijoittuminen*. Tampereen yliopisto, rekrytointipalvelut, Tampere.
- Tieteentekijöiden liiton tiedote (2001). [Http://www.tieteentekijoidenliitto.fi/tiedote25.htm](http://www.tieteentekijoidenliitto.fi/tiedote25.htm), 9.10.2004.

Tyni Päivi (2005). *Kutsumusta, työtä vai työntöä? Luonnonvara-alojen maistereiden ja tohtoreiden uravalinnat ja niiden seuraukset*. Tutkimuksen teettäjät: Argonomiliitto, Luonnontieteiden Akateemisten Liitto, Metsänhoitajaliitto ja Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto.

Yliopisto 2004. Vuosikertomus. Opetusministeriön julkaisuja 2005: 12.

Liite

Kysely HKKK:sta valmistuneille tohtoreille

Helsingin kauppakorkeakoulu kartoittaa tohtoreidensa työelämään sijoittumista ja tohtorin tutkinnon vaikutusta työtehtäviin. Vastaathan kysymyksiin 3.9.2004 mennessä kirjoittamalla vastaus sille varattuun tilaan tai valitsemalla oikeat vaihtoehdot. Kyselyyn voi vastata myös sähköisesti osoitteessa <http://cie.hkkk.fi/lomake/tohtori>

PERUSTIEDOT

- Sukupuoli
 Mies
 Nainen
- Syntymävuosi (vvvv)
- Maisterin tutkintosi suoritusvuosi (vvvv)
- Onko maisterin tutkintosi kauppatieteelliseltä alalta
1. Kyllä
2. Ei
- Onko maisterin tutkintosi HKKK:sta
1. Kyllä
2. Ei
- Jatko-opintojesi aloitusvuosi (vvvv)

TOHTORIN TUTKINTO

- Tohtorin tutkintosi suoritusvuosi (vvvv)
- Kuinka monta vuotta arvioit tohtorin tutkinnon vieneen tehokasta aikaasi
- Tohtorin tutkintosi pääaine
 Hallinto/ Organisaatiot ja johtaminen
 Kansainvälinen liiketoiminta
 Kansainvälinen yritysviestintä
 Kansantaloustiede
 Laskentatoimi
 Liikkeenjohdon systeemit
 Logistiikka
 Markkinointi
 Rahoitus
 Suomen kieli ja viestintä
 Talousmaantiede
 Taloustieteiden kvant. menetelmät
 Teknologijaohjaminen ja -politiikka
 Tietojärjestelmätiede
 Yrittäjyys ja pienyritysten johtaminen
 Yritysjuridiikka
 Muu, mikä _____
- Miten kiinnostuit tutkimukseksi aiheesta
_____
_____
_____
_____

- Mikä olivat kolme tärkeintä motiiviasi tohtorin tutkinnon suorittamiselle. (Numeroi tarkeysjärjestyksessä)
 Kiinnostus tutkimustyöhön
 Kiinnostus opetustyöhön
 Erottuminen maistereista
 Tutkijakoulutuksen hyödyt
 Työpaikan saannin edellytykset
 Parempien työmahdollisuuksien toive
 Työtillanne oli huono/ jatko-opiskelu oli vaihtoehto työttömyydelle
 Tutkimusaihe oli valmiina ja kiinnostava
 Itseni kehittäminen
 Muu, mikä _____
- Suunnittelitko väitöskirjasi aihetta tai sisältöä yhteistyössä työnantajasi kanssa
1. Kyllä
2. En

TYÖTILANNE NYT

- Työtillanteesi (päätoimesi osalta)
1. Vakituksessa kokopäivätyössä
2. Määräaikaisessa kokopäivätyössä
3. Osa-aikatyössä
4. Opiskelemaisessa päätoimisesti
5. Osa-aikaeläkkeellä
6. Eläkkeellä
7. Yrittäjä/ammatinharjoittaja
8. Muu, mikä _____
- Toimipaikkasi sijainti
1. Helsingin talousalue
2. Turun talousalue
3. Tampereen talousalue
4. Muu kaupunki, asukkaita yli 50 000
5. Muu kaupunki, asukkaita alle 50 000
6. Ulkomaat, maa
- Työnantajasi on
1. Valtio
2. Valtion liikelaitos
3. Kunta, kuntayhtymä
4. Kunnallinen liikelaitos
5. Muu julkisyhteisö
6. Yksityinen yritys tai laitos, kotimainen
7. Yksityinen yritys tai laitos, ulkomainen
8. Järjestö, säätiö tai vastaava
9. Olen yrittäjä/ ammatinharjoittaja
10. Muu, mikä _____
- Työnantajasi henkilöstöomara
1. 1-10
2. 11-50
3. 51-250
4. 251-1000
5. 1001-5000
6. yli 5000
- Kuinka kauan olet ollut nykyisessä tehtävässäsi
 vuotta kuukautta

18. Miten sait nykyisen työpaikkasi
- Hain avoimia paikkoja (työpaikkailmoitukset)
- Otin yhteyttä entisiin työnantajiiini
- Lähestyin oma-aloitteisesti kiinnostavia työnantajia (avoimet hakemukset, puhelut jne.)
- Käytin henkilökohtaisia suhteita (networking)
- Käytin laitoksen/ohjaajan suhteita
- Käytin työvoimatoimiston palveluja
- Kutsumenettelyllä
- Headhunted
- Perustin oman yrityksen
- Muuten, miten _____
- _____
- _____
- _____

*****

Mikäli työskentelet päätoimisesti *akateemisessa maailmassa*, vastaa kysymyksiin 19-20

Mikäli toimit päätoimisesti *liike-elämän puolella*, vastaa kysymyksiin 21-23

*****

AKATEEMINEN MAAILMA

19. Pääasiallinen työpaikkasi vastaushetkellä
1. Yliopisto
  2. Ammattikorkeakoulu
  3. Tutkimuslaitos
  4. Muu opetus- tai tutkimustoimi
  5. Muu, mikä _____
20. Nykyinen asemasi
1. Professori tai apulaisprofessori
  2. Lehtori, päätoiminen tuntiopettaja tai yliopettaja
  3. Yliassistentti tai tohtoriassistentti
  4. Virka - tai työsuhteinen tutkija (projektitutkija tai erikoistutkija)
  5. Akatemiatutkija
  6. Assistentti
  7. Apurahatutkija
  8. Tutkimusjohtaja
  9. Tutkimuspaällikko
  10. Toimistopaällikkö (hallinto)
  11. Korkeakoulusihteeri/ amanuenssi
  12. Suunnittelija
  13. Muu, mikä _____

LIIKE-ELÄMÄ

21. Nykyinen asemasi
1. Pää-, toimitus- tai varatoimitusjohtaja
  2. Muu ylin johto (markkinointi-, henkilöstö- tai talousjohto)
  3. Ylempi keskijohto; osastopaällikko tms.
  4. Alempi keskijohto, toimistopaällikkö tms.
  5. Asiantuntijatehtävät
  6. Itsenäinen elinkeinonharjoittaja
  7. Toimihenkilö, ei esimiesasemassa
  8. Muu, mikä _____

22. Työnantajasi toimiala
1. Maa- ja metsätalous
  2. Elektroniikka, IT
  3. Puu- ja paperi
  4. Öljyt ja kemikaalit
  5. Metallit
  6. Rakentaminen
  7. Kauppa, majoitus, ravitsemistoiminta
  8. Kuljetus, varastointi, posti, tele
  9. Rahoitus, vakuutus, vuokraus
  10. Tutkimus ja kehitys
  11. Muu, mikä _____
23. Onko tutkimus ja/tai tutkimuksen johtaminen keskeinen osa työtasi
1. Kyllä
  2. Ei

ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKASI TOHTORIKSI VALMISTUMISEN JÄLKEEN

*****

Mikäli työskentelet ensimmäisessä työpaikkassasi tohtoriksi valmistumisen jälkeen päätoimisesti *akateemisessa maailmassa*, vastaa kysymyksiin 24-25

Mikäli toimit ensimmäisessä työpaikkassasi tohtoriksi valmistumisen jälkeen *liike-elämän puolella*, vastaa kysymyksiin 26-28

*****

AKATEEMINEN MAAILMA

24. Pääasiallinen ensimmäinen työpaikkasi tohtoriksi valmistumisen jälkeen oli
1. Yliopisto
  2. Ammattikorkeakoulu
  3. Tutkimuslaitos
  4. Muu opetus- tai tutkimustoimi
  5. Muu, mikä _____
25. Asemasi ensimmäisessä työpaikassa
1. Professori tai apulaisprofessori
  2. Lehtori, päätoiminen tuntiopettaja tai yliopettaja
  3. Yliassistentti tai tohtoriassistentti
  4. Virka - tai työsuhteinen tutkija (projektitutkija tai erikoistutkija)
  5. Akatemiatutkija
  6. Assistentti
  7. Apurahatutkija
  8. Tutkimusjohtaja
  9. Tutkimuspaällikko
  10. Toimistopaällikkö (hallinto)
  11. Korkeakoulusihteeri/ amanuenssi
  12. Suunnittelija
  13. Muu, mikä _____

LIIKE-ELÄMÄ

26. Asemasi ensimmäisessä työpaikassa tohtoriksi valmistumisen jälkeen
1. Pää-, toimitus- tai varatoimitusjohtaja
  2. Muu ylin johto (markkinointi-, henkilöstö- tai talousjohto)
  3. Ylempi keskijohto: osastopäällikkö tms.
  4. Alempi keskijohto, toimistopäällikkö tms.
  5. Asiantuntijatehtävät
  6. Itsenäinen elinkeinonharjoittaja
  7. Toimihenkilö, ei esimiesasemassa
  8. Muu, mikä _____
27. Työnantajasi toimiala
1. Maa- ja metsätalous
  2. Elektroniikka, IT
  3. Puu- ja paperi
  4. Öljyt ja kemikaalit
  5. Metallit
  6. Rakentaminen
  7. Kauppa, majoitus, ravitsemistoiminta
  8. Kuljetus, varastointi, posti, tele
  9. Rahoitus, vakuutus, vuokraus
  10. Tutkimus ja kehitys
  11. Muu, mikä _____
28. Oliko tutkimus ja/tai tutkimuksen johtaminen keskeinen osa työtä ensimmäisessä työpaikassasi
1. Kyllä
  2. Ei

DOSENTTINA TOIMIMINEN

29. Toimitko dosenttina jossakin yliopistossa (jos toimit useammassa, ole hyvä ja mainitse kaikki)
1. Kyllä
  - Missä _____
  - Vuodesta _____
  - En

PALKKATIEDOT

30. Nykyisen päätoimesi säännöllisen työajan keskimääräinen kuukausirahapalkka vuonna 2004 (myös provisiot, lisät ja lisäpalkkiot tms.), brutto (jos työskentelet päätoimisesti apurahalla, arvioi tulosi bruttoluona)
- _____ €/kk
31. Luontoisetujen yhteinelaskettu verotusarvo keskimäärin kuukaudessa vuonna 2004
- _____ €/kk
32. Sivutoimesi keskimääräinen palkka kuukaudessa vuonna 2004, brutto (arvioi myös mahdolliset apurahat mukaan bruttona)
- _____ €/kk

TOHTORIN TUTKINNON VAIKUTUS URAAN JA PALKKAAN

33. Työhistoria tohtoritutkinnon jälkeen vuosissa
1. Vakituksessa työssä _____ vuotta
  2. Määräaikaisessa työssä _____ vuotta
  3. Osa-aika /keikkatyössä _____ vuotta
  4. Itsenäisenä yrittäjänä _____ vuotta
  5. tai ammatinharjoittajana _____ vuotta
  6. Työskentely apurahalla _____ vuotta
  7. Työttömänä työnhakijana _____ vuotta
  8. Päätömisena opiskelijana _____ vuotta
  9. Aitiys- ja/tai vanhempainlomalla _____ vuotta
  10. Muuten työelämän ulkopuolella _____ vuotta

Seuraavaksi esitämme vaittamiä. Merkitse mielipiteesi numeroin 1-5.

34. Tohtorin tutkinto on pätevyysvaatimus nykyisten tehtävien hoidossa

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

35. Nykyisen työni vaativuuksia edellyttää tohtorin tutkinnon antamia valmiuksia

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

36. Tohtorin tutkinto on mahdollistanut sellaisia uravaihtoehtoja, joita maisterin tutkinto ei olisi tarjonnut

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

37. Tohtorin tutkinto on vaikuttanut myönteisesti työnkuvaani

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

38. Tohtorin tutkinto on vaikuttanut palkkakehitykseeni myönteisesti

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

39. Nykyisen tehtäväni palkkataso on korkeampi kuin vastaavan tyyppisissä tehtävissä olevilla maisterin tutkinnon suorittaneilla

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

40. Tohtorin tutkinnon suorittaneilla on tarjolla riittävästi uravaihtoehtoja

Täysin eri mieltä	1	2	3	4	Täysin samaa mieltä	5	En osaa sanoa
							☐

41. Tohtorin tutkinnon suorittaneiden osaamista arvostetaan työelämässä
Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐
42. Nykyiset työtehtäväni vastaavat tohtorin koulutustani
Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐
43. Tohtorin tutkimoon johtanut tutkijakoulutus on antanut hyvät valmiudet työuralleni
Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

Jos kyllä, miten?

---

44. Tohtorin tutkinto on ollut haitaksi työnhaussa
Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

Jos kyllä, miten?

---

45. Tohtorin tutkinto on ollut eduksi työnhaussa
Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

Jos kyllä, miten?

KANSAINVÄLISYYS

46. Kuinka pitkään olet ollut kaiken kaikkiaan toissa ulkomailla mukaan lukien jaksot ennen tohtoriksi valmistumista (yhteen lasketaan vähintään kuukauden jaksot)

vuotta kuukautta

47. Kuinka monta eri kertaa (eri jaksoa) olet kaikkiaan ollut toissa ulkomailla

kertaa

48. Kuinka pitkään olet yhteensä ollut toissa ulkomailla tohtoriksi valmistumisen jälkeen (yhteen lasketaan vähintään kuukauden jaksot. Vuotta, kuukautta)

vuotta kuukautta

49. Kuinka monta eri kertaa (eri jaksoa) olet ollut toissa ulkomailla tohtoriksi valmistumisen jälkeen

kertaa

50. Missä maissa olet työskennellyt tohtorin tutkintosi jälkeen. Kerro lisäksi, oletko työskennellyt yrityksessä vai yliopistossa, millaisissa tehtävissä toimit ja kuinka pitkään työskentelit siellä. (max. 5 teikeintä)

MUITA KYSYMYKSIÄ

Viime aikoina on ollut keskustelua mm. tohtoreiden kasvavasta määrästä ja siitä, onko tarpeellista kouluttaa tohtoreita nykyisiä maaria.

51. Kauppätieteellisellä alalla koulutetaan tohtoreita mielestäni liikaa

Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

52. Yleensä ottaen tohtoreita koulutetaan mielestäni liikaa

Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

53. Nykyisen tohtoriohjelman rinnalle tarvitaan mielestäni ns. teollisuustohtoriohjelmia, joka olisi suunnattu erityisesti liike-elämässä toimiville

Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1	2	3	4	5	☐

Jos tarvetta olisi, miten sen tulisi erota nykyisestä tohtoriohjelmasta

---

SEURAAVAKSI KYSYMME KIINNOSTUSTA TOHTORIALUMNITOIMINTAAN

Helsingin kauppakorkeakoulu on 1990-luvun alusta tarjonnut korkealaatuista alumnitoimintaa. Nyt suunnitelmassa on järjestää HKKK:sta valmistuneille tohtoreille omaa alumnitoimintaa. Tavoitteena on, että Tohtorialummi ei rajaa nykyisen alumnitoiminnan etuja, vaan se tarjotaan muun toiminnan lisänä. Seuraavilla kysymyksillä tavoitellaan vastauksia siihen, nähdäänkö tohtorialumnitoiminta tarpeellisena ja jos nähdään, niin minkälaista toimintaa sen tulisi jäsenilleen tarjota.

1. Olen kiinnostunut tohtorialumnitoiminnasta
  1. Kyllä
  2. En

2. Tohtorialumnitoiminnassa minua kiinnostavat seuraavat toimintamuodot (numeroi kolme tärkeintä)
  - Vuosikokous, jossa mahdollisuus tavata muut alumnit
  - Erikoisluennot (luentosalissa, lounastapaamisen tms. muodossa)
  - Osallistuminen mahdollisille HKKK:ssa järjestettävälle tutkimuspaiville
  - Tutkimusyhteistyö
  - Mahdollisuus yhteisartikkeleiden kirjoittamiseen
  - Mentorointiyhteistyö (neuvoja jatko-opiskelijoille tutkimustyön tekemiseen ja sijoittumiseen työelämään)
  - Asiantuntijapankki: yhteystietoja HKKK:n eri aloilta väitelleistä osaajista
  - Newsletter - tiedotuslehti
  - Rekrytointipaivät
  - Muuta, mitä

Palautathan lomakkeen 3.9 mennessä.

Kiitos vastauksistasi!

A-SARJA: VÄITÖSKIRJOJA - DOCTORAL DISSERTATIONS. ISSN 1237-556X.

- A:229. PETER GABRIELSSON: Globalising Internationals: Product Strategies of ICT Companies. 2004. ISBN 951-791-825-9, ISBN 951-791-826-7 (Electronic dissertation).
- A:230. SATU NURMI: Essays on Plant Size, Employment Dynamics and Survival. 2004. ISBN 951-791-829-1, ISBN 951-791-830-5 (Electronic dissertation).
- A:231. MARJA-LIISA KURONEN: Vakuutusehtotekstin uudistamisprosessi, matkalla alamaisestä asiakkaaksi. 2004. ISBN 951-791-833-X, ISBN 951-791-834-8 (Electronic dissertation).
- A:232. MIKA KUISMA: Erilaistuminen vai samanlaistuminen? Vertaileva tutkimus paperiteollisuusyhtiöiden ympäristöjohtamisesta. 2004. ISBN 951-791-835-6, ISBN 951-791-836-4 (Electronic dissertation).
- A:233. ANTON HELANDER: Customer Care in System Business. 2004. ISBN 951-791-838-0.
- A:234. MATTI KOIVU: A Stochastic Optimization Approach to Financial Decision Making. 2004. ISBN 951-791-841-0, ISBN 951-791-842-9 (Electronic dissertation).
- A:235. RISTO VAITINEN: Trade Policies and Integration – Evaluations with CGE -models. 2004. ISBN 951-791-843-7, ISBN 951-791-844-5 (Electronic dissertation).
- A:236. ANU VALTONEN: Rethinking Free Time: A Study on Boundaries, Disorders, and Symbolic Goods. 2004. ISBN 951-791-848-8, ISBN 951-791-849-6 (Electronic dissertation).
- A:237. PEKKA LAURI: Human Capital, Dynamic Inefficiency and Economic Growth. 2004. ISBN 951-791-854-2, ISBN 951-791-855-0 (Electronic dissertation).
- A:238. SAMI JÄRVINEN: Essays on Pricing Commodity Derivatives. 2004. ISBN 951-791-861-5, ISBN 951-791-862-3 (Electronic dissertation).
- A:239. PETRI I. SALONEN: Evaluation of a Product Platform Strategy for Analytical Application Software. 2004. ISBN 951-791-867-4, ISBN 951-791-868-2 (Electronic dissertation).
- A:240. JUHA VIRRANKOSKI: Essays in Search Activity. 2004. ISBN 951-791-870-4, ISBN 951-791-871-2 (Electronic dissertation).
- A:241. RAUNI SEPPOLA: Social Capital in International Business Networks. Confirming a Unique Type of Governance Structure. 2004. ISBN 951-791-876-3, ISBN 951-791-877-1 (Electronic dissertation).
- A:242. TEEMU SANTONEN: Four Essays Studying the Effects of Customization and Market Environment on the Business Success of Online Newspapers in Finland. 2004. ISBN 951-791-878-X, ISBN 951-791-879-8 (Electronic dissertation).
- A:243. SENJA SVAHN: Managing in Different Types of Business Nets: Capability Perspective. 2004. ISBN 951-791-887-9.

- A:244. JUKKA MÄKINEN: John Rawlsin oikeudenmukaisuuskäsityksen merkitys normatiiviselle taloustieteelle. 2004. ISBN 951-791-889-5, ISBN 951-791-890-9 (Electronic dissertation).
- A:245. ERJA KETTUNEN: Regionalism and the Geography of Trade Policies in EU-ASEAN Trade. 2004. ISBN 951-791-891-7, ISBN 951-791-892-5 (Electronic dissertation).
- A:246. OLLI-PEKKA RUUSKANEN: An Econometric Analysis of Time Use in Finnish Households. 2004. ISBN 951-791-893-3, ISBN 951-791-894-1 (Electronic dissertation).
- A:247. HILPPA SORJONEN: Taideorganisaation markkinaorientaatio. Markkinaorientaation edellytykset ja ilmeneminen esitystaideorganisaation ohjelmistosuunnittelussa. 2004. ISBN 951-791-898-4, ISBN 951-791-899-2 (Electronic dissertation).
- A:248. PEKKA KILLSTRÖM: Strategic Groups and Performance of the Firm - Towards a New Competitive Environment in the Finnish Telecommunications Industry. 2005. ISBN 951-791-904-2, ISBN 951-791-905-0 (Electronic dissertation).
- A:249. JUHANI YLIKERÄLÄ: Yrityshautomokokemuksen vaikutukset tradenomiopiskelijän yrittäjäjoukon syntyyn ja kehittymiseen. Yrityshautomotoiminta liiketalouden alan ammattikorkeakoulun yrittäjäkoulutuksessa. 2005. ISBN 951-791-910-7.
- A:250. TUURE TUUNANEN: Requirements Elicitation for Wide Audience End-Users. 2005. ISBN 951-791-911-5, ISBN 951-791-912-3 (Electronic dissertation).
- A:251. SAMULI SKURNIK: Suomalaisen talousmallin murros. Suljetusta sääntelytaloudesta kaksinaapaiseen globaalitalouteen. 2005. ISBN 951-791-915-8, ISBN 951-791-916-6 (Electronic dissertation).
- A:252. ATSO ANDERSÉN: Essays on Stock Exchange Competition and Pricing. 2005. ISBN 951-791-917-4, ISBN 951-791-918-2 (Electronic dissertation).
- A:253. PÄIVI J. TOSSAVAINEN: Transformation of Organizational Structures in a Multinational Enterprise. The case of an enterprise resource planning system utilization. 2005. ISBN 951-791-940-9, ISBN 951-791-941-7 (Electronic dissertation).
- A:254. JOUNI LAINE: Redesign of Transfer Capabilities. Studies in Container Shipping Services. 2005. ISBN 951-791-947-6, ISBN 951-791-948-4 (Electronic dissertation).
- A:255. GILAD SPERLING: Product, Operation and Market Strategies of Technology-Intensive Born Globals. The case of Israeli Telecommunication Born Globals. 2005. ISBN 951-791-954-9, ISBN 951-791-954-9 (Electronic dissertation).
- A:256. ARLA JUNTUNEN: The Emergence of a New Business Through Collaborative Networks – A Longitudinal Study In The ICT Sector. 2005. ISBN 951-791-957-3.
- A:257. MIRJAMI LEHIKOINEN: Kuluttajan suhdemotivaatio päivittäistavaroihin. Miksi äiti liittyy Piltti-piiriin? 2005. ISBN 951-791-925-5, ISBN 951-791-926-3 (Electronic dissertation).
- A:258. JOUKO KINNUNEN: Migration, Imperfect Competition and Structural Adjustment. Essays on the Economy of the Åland Islands. 2005. ISBN 951-791-931-X, ISBN 951-791-932-8 (Electronic dissertation).
- A:259. KIRSTI KUISMA: Essays in Foreign Aid, Conflicts, and Development. 2005. ISBN 951-791-933-6, ISBN 951-791-960-3 (Electronic dissertation).

- A:260. SAMI KORTELAINE: Innovating at the Interface. A Comparative Case Study of Innovation Process Dynamics and Outcomes in the Public-private Context. 2005 ISBN 951-791-938-7, ISBN 951-791-939-5 (e-version).
- A:261. TAINA VUORELA: Approaches to a Business Negotiation Case Study: Teamwork, Humour and Teaching. 2005. ISBN 951-791-962-X, ISBN 951-791-963-8 (e-version).
- A:262. HARRI TOIVONEN: Modeling, Valuation and Risk Management of Commodity Derivatives. 2005. ISBN 951-791-964-6, ISBN 951-791-965-4 (e-version).
- A:263. PEKKA SÄÄSKILAHTI: Essays on the Economics of Networks and Social Relations. 2005. ISBN 951-791-966-2, ISBN 951-791-967-0 (e-version).
- A:264. KATARIINA KEMPPAINEN: Priority Scheduling Revisited – Dominant Rules, Open Protocols, and Integrated Order Management. 2005. ISBN 951-791-968-9, ISBN 951-791-969-7 (e-version).
- A:265. KRISTIINA KORHONEN: Foreign Direct Investment in a Changing Political Environment. Finnish Investment Decisions in South Korea. 2005. ISBN 951-791-973-5, ISBN 951-791-974-3 (e-version).
- A:266. MARKETTA HENRIKSSON: Essays on Euro Area Enlargement. 2006. ISBN 951-791-988-3, ISBN 951-791-989-1 (e-version).
- B-SARJA: TUTKIMUKSIA - RESEARCH REPORTS. ISSN 0356-889X.
- B:54. JARMO ERONEN: Kielten välinen kilpailu: Taloustieteellis-sosiolingtivistinen tarkastelu. 2004. ISBN 951-791-828-3.
- B:47. PÄIVI KARHUNEN – RIITTA KOSONEN – MALLA PAAJANEN: Gateway-käsitteen elinkaari Venäjän-matkailussa. Etelä-Suomi Pietarin-matkailun vāylänä. 2004. ISBN 951-791-846-1, korjattu painos.
- B:55. TAISTO MIETTINEN: Veron minimointi yritysjärjestelyissä. 2004. ISBN 951-791-856-9.
- B:56. SOILE TUORINSUO-BYMAN: Part-Time Work, Participation and Commitment. ISBN 951-791-866-6.
- B:57. PIIA HELISTE – RIITTA KOSONEN – KAROLIINA LOIKKANEN: Kaksoiskaupunkoja vai kaupunkipareja? Tapaustutkimukset: Helsinki–Tallinna, Tornio–Haaparanta, Imatra–Svetogorsk. 2004. ISBN 951-791-886-0.
- B:58. JARMO ERONEN: Central Asia – Development Paths and Geopolitical Imperatives. 2005 ISBN 951-791-906-9.
- B:59. RIITTA KOSONEN – MALLA PAAJANEN – NOORA REITTU: Etelä-Suomi venäläisten turistien länsimatkoissa. 2005. ISBN 951-791-942-5.
- B:60. KARI LILJA (ed.): The National Business System in Finland: Structure, Actors and Change. 2005. ISBN 951-791-952-2.

- B:61. HANNU KAIPIO – SIMO LEPPÄNEN: Distribution Systems of the Food Sector in Russia: The Perspective of Finnish Food Industry. 2005. ISBN 951-791-923-9, ISBN 951-791-924-7 (Electronic research reports).
- B:62. OLLI KOTILA: Strateginen henkilöstöjohtaminen ja yrityksen tuloksellisuus. Cranet-projekti. 2005. ISBN 951-791-934-4, ISBN 951-791-935-2 (Electronic research reports).
- B:63. KATARIINA JUVONEN – HELENA KANGASHARJU – PEKKA PÄLLI (toim.): Tulevaisuuspuhetta. 2005. ISBN 951-791-936-0, ISBN 951-791-937-9 (Electronic research reports).
- B:64. JOHANNA LOGRÉN – JOAN LÖFGREN: Koukussa yrittäjyyteen. Suomalaisten ja venäläisten naisyrittäjien motiiveja ja haasteita. 2005. ISBN 951-791-975-1, ISBN 951-791-976-X (e-version).
- B:65. HANS MÄNTYLÄ – PERTTI TIITTULA – MAARET WAGER (TOIM.): Pää hetkeksi pinnan alle. Akateeminen melontamatka. 2006. ISBN 951-791-982-4.
- B:66. KRISTIINA KORHONEN WITH ERJA KETTUNEN & MERVİ LIPPONEN: Development of Finno-Korean Politico-Economic Relations. 2005. 951-791-984-0, ISBN 951-791-985-9 (e-version).
- B:67. RIITTA KOSONEN – MALLA PAAJANEN – NOORA REITTU: Gateway-matkailu tuottaa uusia matkailualueita. 2006. ISBN 951-791-986-7, ISBN 951-791-987-5 (e-version).
- B:68. ANU H. BASK – SUSANNA A. SAIRANEN: Helsingin kaupparkeakoulun tohtorit työelämässä. 2005. ISBN 951-791-991-3, ISBN 951-791-992-1 (e-version).

E-SARJA: SELVITYKSIÄ - REPORTS AND CATALOGUES. ISSN 1237-5330.

- E:103. Research Catalogue 2002 – 2004. Projects and Publications. 2005. ISBN 951-791-837-2.
- E:104. JUSSI KANERVA – KAIJA-STIINA PALOHEIMO (ed.): New Business Opportunities for Finnish Real Estate and ICT Clusters. 2005. ISBN 951-791-955-7.

N-SARJA: HELSINKI SCHOOL OF ECONOMICS. MIKKELI BUSINESS CAMPUS PUBLICATIONS. ISSN 1458-5383

- N:36. MAARIT UKKONEN: Yrittäjyysmotivaatio ja yrittäjyysasenteet Helsingin kaupparkeakoulun BScBa -tutkinto-opiskelijoiden ja Mikkelin ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. 2004. ISBN 951-791-874-7.
- N:37. MIKKO SAARIKIVI: Helsingin kaupparkeakoulun henkilöstön yrittäjyysmotivaatio ja yrittäjyysasenteet vuonna 2004. 2004. ISBN 951-791-882-8.
- N:38. MIKKO SAARIKIVI: Helsinki-Tallinn: The Twin City of Science Interreg III A Project. 2004. ISBN 951-791-883-6.

- N:39. MIKKO SAARIKIVI: Tieteen kaksoiskaupunki Helsinki-Tallinna Interreg III A -projekti. 2004. ISBN 951-791-884-4.
- N:40. TOM LAHTI: The Role of Venture Capital in Filling the Equity Gap. An Analysis of Policy Issues. 2004. ISBN 951-791-885-2.
- N:41. VESA KOKKONEN: Etelä-Savon yritysten ulkomaankauppa 2003. 2004. ISBN 951-791-897-6.
- N:42. MAARIT UKKONEN – MIKKO SAARIKIVI – ERKKI HÄMÄLÄINEN: Selvitys Uudenmaan yrityshautomoyritysten mentorointitarpeista. 2005. ISBN 951-791-900-X.
- N:43. JOHANNA LOGRÉN: Suomalaiset ja venäläiset naisyrityttäjät. Naisyrityttäjien yhteistyöohjelmien (vv. 2000-2004) vaikuttavuus. 2005. ISBN 951-791-945-X.
- N:44. VESA KOKKONEN: Yrittäjyyskoulutuksen vaikuttavuus. 2005. ISBN 951-791-971-9.
- N:45. VESA KOKKONEN: mikkelin ammattikorkeakoulun opetushenkilökunnan yrittäjyysasenteet. 2005. ISBN 951-791-972-7.

W-SARJA: TYÖPAPEREITA - WORKING PAPERS . ISSN 1235-5674.
ELECTRONIC WORKING PAPERS, ISSN 1795-1828.

- W:363. OSSI LINDSTRÖM – ALMAS HESHMATI: Interaction of Real and Financial Flexibility: An Empirical Analysis. 2004. ISBN 951-791-827-5 (Electronic working paper).
- W:364. RAIMO VOUTILAINEN: Comparing alternative structures of financial alliances. 2004. ISBN 951-791-832-1 (Electronic working paper).
- W:365. MATTI KELOHARJU – SAMULI KNÜPFER – SAMI TORSTILA: Retail Incentives in Privatizations: Anti-Flipping Devices or Money Left on the Table? 2004. ISBN 951-791-839-9 (Electronic working paper).
- W:366. JARI VESANEN – MIKA RAULAS: Building Bridges for Personalization – A Process View. 2004. ISBN 951-791-840-2 (Electronic working paper).
- W:367. MAIJU PERÄLÄ: Resource Flow Concentration and Social Fractionalization: A Recipe for A Curse? 2004. ISBN 951-791-845-3 (Electronic working paper).
- W:368. PEKKA KORHONEN – RAIMO VOUTILAINEN: Finding the Most Preferred Alliance Structure between Banks and Insurance Companies. 2004. ISBN 951-791-847-X (Electronic working paper).
- W:369. ANDRIY ANDREEV – ANTTI KANTO: A Note on Calculation of CVaR for Student's Distribution. 2004. ISBN 951-791-850-X (Electronic working paper).
- W:370. ILKKA HAAPALINNA – TOMI SEPPÄLÄ – SARI STENFORS – MIKKO SYRJÄNEN – LEENA TANNER : Use of Decision Support Methods in the Strategy Process – Executive View. 2004. ISBN 951-791-853-4 (Electronic working paper).

- W:371. BERTTA SOKURA: Osaamispääoman ulottuvuudet. Arvoa luova näkökulma. 2004. ISBN 951-791-857-7 (Electronic working paper).
- W:372. ANTTI RUOTOISTENMÄKI – TOMI SEPPÄLÄ – ANTTI KANTO: Accuracy of the Condition Data for a Road Network. 2004. ISBN 951-791-859-3 (Electronic working paper).
- W:373. ESKO PENTTINEN: Bundling of Information Goods - Past, Present and Future. ISBN 951-791-864-X. (Electronic working paper).
- W:374. KASIMIR KALIVA – LASSE KOSKINEN: Modelling Bubbles and Crashes on the Stock Market. ISBN 951-791-865-8 (Electronic working paper).
- W:375. TEEMU SANTONEN: Evaluating the Effect of the Market Environment on the Business Success of Online Newspapers. 2004. ISBN 951-791-873-9 (Electronic working paper)
- W:376. MIKKO LEPPÄMÄKI – MIKKO MUSTONEN: Signaling with Externality. 2004. ISBN 951-791-880-1 (Electronic working paper).
- W:377. MIKKO LEPPÄMÄKI – MIKKO MUSTONEN: Signaling and Screening with Open Source Programming. 2004. ISBN 951-791-881-X (Electronic working paper).
- W:378. TUURE TUUNANEN – KEN PEFFERS – CHARLES E. GENGLER: Wide Audience Requirements Engineering (Ware): A Practical Method And Case Study. 2004. ISBN 951-791-889-5. (Electronic working paper).
- W:379. LARS MATHIASSEN – TIMO SAARINEN – TUURE TUUNANEN – MATTI ROSSI: Managing Requirements Engineering Risks: An Analysis and Synthesis of the Literature. 2004. ISBN 951-791-895-X (Electronic working paper).
- W:380. PEKKA KORHONEN – LASSE KOSKINEN – RAIMO VOUTILAINEN: Finding the Most Preferred Alliance Structure between Banks and Insurance Companies from a Supervisory Point of View. 2004. ISBN-951-791-901-8 (Electronic working paper).
- W:381. PEKKA J. KORHONEN – PYRY-ANTTI SIITARI: Using Lexicographic Parametric Programming for Identifying Efficient Units in Dea. 2004. ISBN 951-791-902-6. (Electronic working paper).
- W:382. PEKKA MALO – ANTTI KANTO: Evaluating Multivariate GARCH models in the Nordic Electricity Markets. 2005. ISBN 951-791-903-4 (Electronic working paper).
- W:383. OSSI LINDSTRÖM – ALMAS HESHMATI: Interacting Demand and Supply Conditions in European Bank Lending. 2005. ISBN 951-791-903-4 (Electronic working paper).
- W:384. ANTTI PIJJETÄ – ANTTI RAUTIAINEN: ESO valuation under IFRS 2 – considerations of agency theory, risk aversion and the binomial model. 2005. ISBN 951-791-920-4 (Electronic working paper).
- W:385. MIKA HYÖTYLÄINEN – HANNA ASIKAINEN: Knowledge Management in Designing and Developing ICT Consulting Services. 2005. ISBN 951-791-921-2 (Electronic working paper).
- W:386. PEKKA KORHONEN – LASSE KOSKINEN – RAIMO VOUTILAINEN: A Customer View on the Most Preferred Alliance Structure between Banks and Insurance Companies. 2005. ISBN 951-791-922-0 (Electronic working paper).

- W:387. MIIA ÄKKINEN: Conceptual Foundations of Online Communities. 2005. ISBN 951-791-959-X (Electronic working paper).
- W:388. ANDRIY ANDREEV – ANTTI KANTO – PEKKA MALO: Simple Approach for Distribution Selection in the Pearson System. 2005. ISBN 951-791-927-1 (Electronic working paper).
- W:389. ANDRIY ANDREEV – ANTTI KANTO – PEKKA MALO: On Closed-form Calculation of CVaR. 2005. ISBN 951-791-928-X (Electronic working paper).
- W:390. TUUJA VIRTANEN: Konsernijohtaminen parenting-teorian näkökulmasta. 2005. ISBN 951-791-929-8 (Electronic working paper).
- W:391. JARI VESANEN: What is Personalization? A Literature Review and Framework. 2005. ISBN 951-791-970-0 (Electronic working paper).
- W:392. ELIAS RANTAPUSKA: Ex-Dividend Day Trading: Who, How, and Why? 2005. ISBN 951-791-978-6 (Electronic working paper).
- W:393. ELIAS RANTAPUSKA: Do Investors Reinvest Dividends and Tender Offer Proceeds? 2005. ISBN 951-791-979-4 (Electronic working paper).
- W:394. ELIAS RANTAPUSKA: Which Investors are Irrational? Evidence from Rights Issues. 2005. ISBN 951-791-980-8 (Electronic working paper).
- W:395. PANU KALMI – ANTTI KAUKANEN: Workplace Innovations and Employee Outcomes: Evidence from a Representative Employee Survey. 2005. ISBN 951-791-981-6 (Electronic working paper).
- W:396. KATHRIN KLAMROTH – KAISA MIETTINEN: Interactive Approach Utilizing Approximations of the Nondominated Set. 2005. ISBN 951-791-983-2 (Electronic working paper).

Y-SARJA: HELSINKI SCHOOL OF ECONOMICS.
CENTRE FOR INTERNATIONAL BUSINESS RESEARCH. CIBR RESEARCH PAPERS.
ISBN 1237-394X.

- Y:8. REIJO LUOSTARINEN – MIKA GABRIELSSON: Globalization and Marketing Strategies of Born Globals in SMOPECs. 2004. ISBN 951-701-851-8.

Z-SARJA: HELSINKI SCHOOL OF ECONOMICS.
CENTRE FOR INTERNATIONAL BUSINESS RESEARCH. CIBR WORKING PAPERS. ISSN 1235-3931.

- Z:10. V.H. MANEK KIRPALANI – MIKA GABRIELSSON: Need for International Intellectual Entrepreneurs and How Business Schools Can Help. 2004. ISBN 951-791-852-6.

Kaikkia Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisusarjassa ilmestyneitä julkaisuja voi tilata osoitteella:

KY-Palvelu Oy
Kirjakauppa
Runeberginkatu 14-16
00100 Helsinki
Puh. (09) 4313 8310, fax (09) 495 617
Sähköposti: kykirja@ky.hse.fi

Helsingin kauppakorkeakoulu
Julkaisutoimittaja
PL 1210
00101 Helsinki
Puh. (09) 4313 8579, fax (09) 4313 8305
Sähköposti: julkaisu@hse.fi

All the publications can be ordered from

Helsinki School of Economics
Publications officer
P.O.Box 1210
FIN-00101 Helsinki
Phone +358-9-4313 8579, fax +358-9-4313 8305
E-mail: julkaisu@hse.fi